

**TEXT PROBLEM
WITHIN THE
BOOK ONLY**

**TEXT CUT WITHIN
THE BOOK ONLY**

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200490

UNIVERSAL
LIBRARY

ಪರಶುರಾಮ

ಸೀತಾರಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿ

ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ
ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

೨೦೨

ಪ್ರಕಾಶಕರು :
ಕೃಷ್ಣಾ ಕಂಪೆನಿ,
ಬಳಿ-ಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ.
೧೯೩೦.

ಜಮದಗ್ನಿಯ ಆಶ್ರಮ.

ಆಶ್ರಮವಾಸಿಗಳು :—

ಇಂದು ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಭಯೋತ್ಪಾತಗಳು ಕಾಣುತ್ತಿವೆ ಬಿರುಗಾಳಿ ಎದ್ದಿದೆ ಮರ ಗಿಡಗಳು ಮುರಿಮುರಿಬಿಳುತ್ತಿವೆ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಶಿಡಿಲಿನಂತಹ ಧನುಃಷ್ಠಂಕಾರಧ್ವನಿ! ದುಂಬಿಗಳು ಪುಷ್ಪಲತೆಗಳಿಂದ ಉದುರಿ ಬೀಳುತ್ತಿವೆ. ಮುಷಿಗಳ ಚೀತ್ಕಾರ. ಮೃಗಗಳ ಅರ್ತನಾದೆ. ಆಶ್ರಮವೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಕಲ್ಲೊಲವಾಗಿದೆ. (ಭಯತ್ರಸ್ತರಾಗಿ ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡುತ್ತಾ)

ಓ ಹೋ! ಆಶ್ರಮ ಮೃಗಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಾ ಭಿಷಣಾಕಾರನಾದ ಸಹಸ್ರ ಬಾಹು ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನನು ಮದೋನ್ಮತ್ತನಾಗಿ ಇತ್ತ ಬರುತ್ತಿರುವನು. ಮಹಾಧನುರ್ಧಾರಿ ಇವನು. ಇವನನ್ನು ತಡೆಯುವುದೆಂತು! ತಡೆಯಬಲ್ಲವರಾರು? (ಕಾತರಸ್ಪರದಿಂದ)

ತಪೋವನಕ್ಕೆ ಇಂದು ರಕ್ಷಕರಿಲ್ಲ. ಅನಾಥರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಳಯವು ಸಂನ್ವಿಹಿತವಾಗಿದೆ ರಾಮಾ! ರಾಮಾ!! ರಕ್ಷಿಸು! ರಕ್ಷಿಸು!!

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ :—

ತಪಸ್ವಿಗಳೇ! ನಿಮಗೇನು ಭಯ? ನಿಮ್ಮ ರಕ್ಷಕನಾರು! ಆ ನಿಮ್ಮ ರಾಮನೆಲ್ಲಿಧಾನೆ!

ತಪಸ್ವಿಗಳು :—

ಮಹಾಪುರುಷನೇ ! ನೀನಾರು ? ನೀನೇ ನಮ್ಮ ಭಯಕಾರ
ಇನು. ಈ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಮೃಗಗಳನ್ನು
ಕೊಲ್ಲುವೆ ನಿನ್ನ ಉಗ್ರಕರ್ಮದಿಂದ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ತಪೋಭಂಗ
ವಾಗಿದೆ.

ರಾಜಾನುಚರರು :—

ಭುಜಬಲ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಮೂರುಲೋಕಗಳನ್ನು ಜಯಿ
ಸಿರುವ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನನ ಹೆಸರು ಕೇಳಿಲ್ಲವೋ ನೀವು ?

ತಪಸ್ವಿಗಳು :—

ಮಹಾಬಾಹುನೇ ! ಶಾಂತನಾಗು ! ಧನುಸ್ಸಿನ ಹೆದೆಯನ್ನಿಳಿಸು.
ಕ್ಷತ್ರಿಯೋತ್ತಮನಾದ ನೀನು ಆಶ್ರಮವಾಸಿಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸ
ಬಹುದೇ ?

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ :—

ಈ ಮೃಗಯಾವಿಹಾರವು ನನ್ನ ಅನಂದಕ್ಕಾಗಿ ! ಇದು ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಸಹಜ ! ಅದರಿಂದ ನಿಮಗೇನು ಹಿಂಸೆ ?

ತಪಸ್ವಿಗಳು :—

ಆಶ್ರಮದ ಸಾಧುವೃಗಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಲು ಯಾರಿಗೂ
ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ !

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ :—

ಅಧಿಕಾರ ಅನಧಿಕಾರದ ಮಾತು ನಿಮಗೇಕೆ ? ನಾನು ಸರ್ವ
ತಂತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರ. ಇದು ನನ್ನರಾಜ್ಯ. ಇಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮನದಂತೆ
ಮಾಡಬಲ್ಲೆ ! ನನ್ನ ಇಷ್ಟ !

ತಪಸ್ವಿಗಳು :—

ಇಲ್ಲಿ ಮನಬಂದಂತೆ ಸ್ವೇಚ್ಛಾವಿಹಾರಪಾಡಿದರೆ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಅಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗುವೆ!

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ :—

ಈ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸುಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಮಹರ್ಷಿ ಯಾರು ?

ತಪಸ್ವಿಗಳು :—

ಈ ಆಶ್ರಮವು ಜಮದಗ್ನಿಮಹರ್ಷಿಯದು. ಆ ಮಹರ್ಷಿಯ ತಪಸ್ಸನ್ನಾವ್ರಾಜ್ಯವು ಇಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದೆ.

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ :—

ಓ ಹೋ! ಕೇಳಬಲ್ಲೆ! ಆ ಮಹರ್ಷಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಣ ಧೇನು ಇರುವುದೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಸಂಸತ್ತು ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರಿಂದಲೇ ಈ ವನವು ಇಷ್ಟು ಮನೋ ಹರವಾಗಿದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ! ಆ ಮಹರ್ಷಿಯು ಈಗ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿರುವನೋ ?

ತಪಸ್ವಿಗಳು :—

ಇದೋ ಇತ್ತಕಡೆಯೇ ಬರುತ್ತಿರುವನು.

[ಜಮದಗ್ನಿಮಹರ್ಷಿಯು ಆಶ್ರಮದಕಡೆಯಿಂದ ಬರುವನು. ಸ್ವರ್ಣಧೇನುವು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬರುವುದು.]

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ :—

ಮಹರ್ಷಿಯೇ! ಸಕಲಲೋಕಗಳ ಕರ್ತಾಕರ್ತನಾದ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನು ಅಭಿವಂದಿಸುವನು.

ಜಮದಗ್ನಿ :—

ಶ್ರೀಯೋಸ್ತು ! ವಿಜಯೀಭವ !!

ಮಹಾರಾಜನೇ ! ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸು. ನಮ್ಮ ಸ್ವರ್ಣ ಧೇನುವಿನ ಆತಿಥ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು ! ನಿನ್ನ ವೃಗಯಾವಿಹಾರ ವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸು ! ಸಾಧುವೃಗಗಳು ಬಾಣಪ್ರಘಾತದಿಂದ ಆರ್ತನಾದ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಆಶ್ರಮವು ಅಸವಿತ್ರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯ :—

ಮಹರ್ಷಿಯೇ ! ವೃಗಯಾವಿಹಾರವು ನನ್ನ ಆಸಂದ. ಈ ಮನೋಹರವಾದ ವನದಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಯಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೊಂದು ಆತಿಥ್ಯವು ನನಗೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ !

ಜಮದಗ್ನಿ :—

ರಾಜನೇ ! ಈ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಯಾಡಕೂಡದು

ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯ :—

ಮಹರ್ಷಿಯೇ ! ಈ ಲೋಕವೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನದು. ನನ್ನ ಅಧಿಕಾರವು ಅಪ್ರತಿಹತವಾದುದು.

ಜಮದಗ್ನಿ :—

ಹೌದು ! ಈ ಲೋಕದ ರಕ್ಷಣೆಯ ಅಧಿಕಾರವು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಲ್ಪಟ್ಟಿರಬೇಕು. ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಶಸ್ತ್ರವಿರುವುದು ಆರ್ತರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ! ಸಾಧುಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುವುದಕ್ಕಲ್ಲ !!

ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯ :—

ಮಹರ್ಷಿಯೇ ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಶಸ್ತ್ರದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ ! ಅದರ ಸಾರ್ಥಕ್ಯವನ್ನು ಬಲ್ಲೆ !! ನನ್ನ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ,

ಲೋಕ ವಿಜಯಕ್ಕಾಗಿ, ನಾನು ಧನುಸ್ಸನ್ನು-ಧರಿಸಿದ್ದೇನೆ ನನ್ನ ಮನಬಂದಂತೆ ಪ್ರಸಂಚವನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಶಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಲೋಕವೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ನನ್ನ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ, ನನ್ನ ಆನಂದಕ್ಕಾಗಿ, ಈ ಚತುರ್ದಶ ಭುವನಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಭುಜಬಲದಿಂದ ಜಯಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಜಮದಗ್ನಿ :—

ಚಕ್ರವರ್ತಿಯೇ ! ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಆಶ್ರಮವಾಸಿಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಬೇಡ ! ಆಶ್ರಮ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಭಂಗವನ್ನುಂಟುಮಾಡಬೇಡ ! ತಪಸ್ಸಿಗೆ ವಿಘ್ನವನ್ನಾಚರಿಸಬೇಡ !

ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯ :—

ಈ ಆಶ್ರಮವು ನನ್ನ ವಿಹಾರಕ್ಕೆ. ನೀನು ಅಡ್ಡಿಯಾಗಕೂಡದು ಇದು ರಾಜೇಚ್ಛೆ !

ಜಮದಗ್ನಿ :—

ರಾಜನೇ ! ಸುಖಿಯಾಗಿರು. ಈ ತಪೋವನವನ್ನು ನಿನ್ನ ವಿಹಾರಸ್ಥಾನವಾಗಿ ಬಯಸುವುದಾದರೆ, ನಾವು ಈ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಬೇರೊಂದು ವನಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ತೆರಳುವೆವು.

ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯ :—

ತಪಸ್ವಿಗಳೇ ! ನೀವು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ಹೋಗಬಹುದು. ಮೂರುಲೋಕಗಳಿಗೂ ನಾನೇ ರಾಜ ! ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ನನ್ನ ಅಧಿಕಾರವು ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಇದ್ದೇ ಇದೆ.

ತಪಸ್ವಿಗಳು :—

ಐಹಾ ತಪಸ್ವಿಗಳ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಅಧಿಕಾರವೇ ? ನಾವು ನಿಮ್ಮ ಬಂದಿಗಳೇ ?

ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯ :—

ನಾನು ನಿಮ್ಮ ರಾಜ ! ಚರಾಚರಭುವನಗಳಿಗೆ ನಾನೇ ಶಾಸನ ಕರ್ತನು!

ತಪಸ್ವಿಗಳು :—

ಚರಾಚರ ಭುವನಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಏಕೆ ? ಚರಾಚರಗಳ ಒಡೆಯನಾದ ಜಗದೀಶನಿಗೂ ಪರಮೇಶನಾಗು ! ಸುಖದಿಂದ ಬಾಳು

(ಆಶ್ರಮದ ಕಡೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುವರು)

ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯ :—

ಮಹರ್ಷಿಯೇ ! ನಿಲ್ಲು ನಿಲ್ಲು ರಾಜಯೋಗ್ಯವಾದ ಒಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ನಿಮ್ಮಿಂದ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಬಯಸುವೆನು.

ಜಮದಗ್ನಿ :—

ವನವಾಸಿಗಳಾದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ರಾಜಯೋಗ್ಯ ವಸ್ತುಗಳು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರಬೇಕು ? ನಾವು ರಾಜರಿಗೆ ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವ ಅಧೀನ ರಲ್ಲ ! ತಪೋಧನರು ಸರ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರರು.

ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯ :—

ಅದು ನಿಮ್ಮ ಮಾತು. ನೀವು ನನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳು. ನನ್ನ ಬಂದಿ ಗಳು. ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸಕಲಸಂಪತ್ತು ರಾಜರ ಸುಖ ವೈಭವಗಳಿಗಾಗಿಯೇ ! ನಾನು ಬಯಸುವ ವಸ್ತುವನ್ನು ನನಗೊಪ್ಪಿಸದಿದ್ದರೆ ಅದು ಮಹತ್ತರವಾದ ರಾಜದ್ರೋಹ ! ಆಗ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಅಗೆ ದುಕೊಳ್ಳುವೆವು. ಈ ಲೋಕವೆಲ್ಲವೂ ನಮ್ಮ ಭುಜಬಲಕ್ಕೆ ಬಗ್ಗಿದೆ.

ಜಮದಗ್ನಿ :—

ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಗ್ಗಿ ಸಬಹುದು. ಭೂಸುರರು ಬಗ್ಗುವವರಲ್ಲ.

ಕಾತ್ಯವೀರ್ಯ :—

ವೃದ್ಧಮುನಿಯೇ! ವಾದದಿಂದೇನು? ಇಗೋ! ಛಲದಿಂದ ಈ ಸ್ವರ್ಣಧೇನುವನ್ನು ನಾನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರೋಣೆ. ಇದೇ ನನಗೆ ಕಾಣಿಕೆ!

ಜಮದಗ್ನಿ :—

ಓ ಹೋ! ರಾಜನೇ! ಸ್ವರ್ಣಧೇನುವನ್ನು ಬಯಸಿ ಬಂದಿರುವೆಯಾ? ಅದು ಮದೋನ್ಮತ್ತರ ಭೋಗ್ಯವಸ್ತುವಲ್ಲ! ತಪೋಧನರ ತಪಸ್ಸಾಧನವದು.

ಕಾತ್ಯವೀರ್ಯ :—

ಈ ಪ್ರಸಂಚವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಭೋಗಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ನನಗಿದೆ ಈ ಸ್ವರ್ಣಧೇನುವು ತಪಸ್ಸಾಧನವಾಗಿರಲಿ, ಭೋಗಸಾಧನವಾಗಲಿ, ಅದು ನನಗೆ ಬೇಕು. ಅದು ನನ್ನದು. ನೀನು ಅದನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆ!

ಜಮದಗ್ನಿ :—

ನಾನೇಕೆ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು? ಸ್ವರ್ಣಧೇನುವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವು ಕಾಯುತ್ತಿದೆ. ರಾಜನೇ! ಮದೋನ್ಮತ್ತನಾಗಿ ಧೇನುವನ್ನು ಸ್ವರ್ಣಮಾಡೀಯೆ! ಜೋಕೆ!!

[ರಾಜಭಟರು ಧೇನುವನ್ನು ಹಿಡಿದೆಳೆಯುವರು. ಧೇನುವು “ ಳಂ ” ಕರಿಸುವುದು ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆಯದ್ದು ಭಟರು ಸತ್ತು ಬೀಳುವರು]

[ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನು ಕೋಪಾವಿಷ್ಟನಾಗಿ ಸ್ವರ್ಣಧೇನುವನ್ನು ತಾನೇ ಹಿಡಿದೆಳೆಯಲು ಹೋಗುವನು]

ಆಕಾಶವಾಣಿ :—

ಧೇನುವನ್ನು ಮುಟ್ಟಬೇಡ! ಆ ಧೇನುವನ್ನು ಬಲಾತ್ಕರಿಸಿ ಪರಿ
ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವು ರಕ್ಷಿಸುವಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನ ವರವಿರುವುದು.
ಎಚ್ಚರಿಕೆ!

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ :—

ಇದೆಲ್ಲಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ವಾಯೆ! ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನೇ
ಚತುರ್ದಶಭುವನಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಎದುರಿಲ್ಲವೆಂದು
ಅಭಯವಿತ್ತಿರುವನು. ಇರಲಿ! ಇರಲಿ!! ನಾನು ಈ ಸ್ವರ್ಣಧೇನು
ವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡೇ ಹೋಗುವೆನು.

[ಎಂದು ಧೇನುವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಉಜ್ಜುಗಿಸುವನು:]

ಧೇನುವು 'ಹೂಂ' ಕರಿಸುತ್ತಾ ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆಯನ್ನು ಕಾರುತ್ತಾ
ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಹಾರಿಹೋಗುವುದು.

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನು ಧೇನುವಿನಮೇಲೆ ಬಾಣಪ್ರಯೋಗಮಾಡು
ವನು.

ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವು ಜಾಜ್ವಲ್ಯಮಾನವಾಗಿ ಚಕ್ರಾ
ಕಾರವಾಗಿ ತಿರುಗಲಾರಂಭಿಸುವುದು. ಅದರಿಂದ ಸಹಸ್ರ ಸಹಸ್ರ
ಶಿಡಿಲುಗಳು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎದ್ದಂತೆ ಭಯಂಕರಧ್ವನಿ ಪ್ರಳಯಾಗ್ನಿ
ಯಂತಹ ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆಗಳು ಭೂವ್ಯಾಕಾಶಗಳನ್ನು ಆವರಿಸುವುವು.
ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನು ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತನಾಗಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡುವನು.

ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯ :—

ಆಹಾ ! ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸುವರ್ತನಚಕ್ರವನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಇಂದ್ರನ ವಜ್ರವನ್ನು ಮುರಿದಿದ್ದೇನೆ. ಕಾಲಭೈರವನ ತ್ರಿಶೂಲವನ್ನು ಎದುರಿಸಿದ್ದೇನೆ ಇಲ್ಲ ಈ ಧ್ವನಿ, ಈ ತೇಜಸ್ಸು, ಈ ಜ್ವಾಲಮಾಲೆಗಳು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ ! ಅಗೋ ! ಆ ತೇಜೋವಂದನದಲ್ಲ ಸ್ವರ್ಣಧೇನುವು ಭೈರವರೂಪದಿಂದ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸಕಲಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಕಬಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಘೋರರೂಪ ! ಜ್ವಾಲಮಾಲೆಗಳ ಗಂಭೀರ ಗುಹೆಯಂತಿರುವ ವಿಶ್ವೈತವಜನ. ನರಲೋಕವೀರರೆಲ್ಲರೂ ಆ ವದನದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಬಿಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲ. ಚಾಚಿದ ನಾಲಿಗೆಯಿಂದ ಸೋರುತ್ತಿರುವ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಬಿಸಿರಕ್ತದ ನೊರೆಯ ಬುಗ್ಗೆಗಳು. ಕೋರದಾಡೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಾಧಿರಾಜರ ಭಿನ್ನ ವಿಚ್ಛಿನ್ನ ಮಸ್ತಕಗಳು. ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಹೈಹಯವೀರಪುತ್ರರ ರುಂಡಮಾಲೆಗಳು. ಆ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾಯಕ ಮಣಿಯಂತೆ ಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ನನ್ನ (ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯನ) ಸ್ವಂತ ಶಿರಸ್ಸು.

(ಈ ಉಗ್ರರೂಪವನ್ನು ನೋಡಲಾರದೇ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ತೊದಲುವುದಿಯಲ್ಲಿ)

ಸ್ವರ್ಣಧೇನುವಲ್ಲ ಇದು ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ ! ಈ ರೂಪು ಪ್ರಳಯ ಕಾಲದ ವಿಶ್ವರೂಪ !

(ಮನಸ್ಸಿನ ವಿಣೆಯಲ್ಲಿ ಧಿಗ್ಬಲಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಬಲಂ ಬ್ರಹ್ಮ ತೇಜೋಬಲಂ ಬಲಂ)

ವಿಷ್ಣುಂಭ

ಗಾಲವ:—

ಆಪ್ತಪ್ಪಾ ! ಈದಿನ ನಮ್ಮ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಏನು ಅನಾಹುತ !
ಎಷ್ಟು ಅದ್ಭುತ !

ವಾಲಖಿಲ್ಯ:—

ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ವನದಲ್ಲಿ ಸಿಡಿಲು ಬಡಿದ ಹಾಗಾಯಿತು. ಸಿಡಿಲೆಂದರೆ
ಸಾಧಾರಣ ಸಿಡಿಲಲ್ಲ ಪ್ರಳಯ ಕಾಲವ ಸಿಡಿಲು

ಗಾಲವ:—

ಆ ರಾಜನು ಎಷ್ಟು ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿ! ಎಷ್ಟುತೇಜಸ್ವಿ! ಎಂಥಾ
ಬಲಶಾಲಿ! ಆತನನ್ನು ಚಕ್ರವರ್ತಿಎಂದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪುವಹಾಗಿದೆ.

ವಾಲಖಿಲ್ಯ:—

ಆ ರಾಜನು ಎಷ್ಟು ದುಷ್ಟ ! ನಮ್ಮ ಮಹರ್ಷಿಯೆಂದರೆ ಎಲ್ಲ
ರಿಗೂ ಗೌರವ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಭಕ್ತಿ, ದೇವೇಂದ್ರನು ಈ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ
ಬಂದರೂ, ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಮಾತಲಿಯ ಕೈಲಿಕೊಟ್ಟು ವಿನೀತಭಾವ
ದಿಂದ ಬರುವನು.

ಗಾಲವ:—

ಧೇನುವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎಳದಾಗ ಮಹರ್ಷಿಯು ಶಾಪಕೊಟ್ಟೀ
ಬಿಡುತ್ತಾನೆಂದು ಇದ್ದೆ. ಏನೋ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಬದಕಿಕೊಂಡ ಓವ
ದಿಂದ ಉಳಿದು ವ್ಯೂರಿಗೆ ಹೋದ.

ವಾಲಖಿಲ್ಯ:—

ನೀನು ಮುಗಿದು ಹೋಯಿತೆಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ರಾಮನು ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಲೇ ಇಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲೇ, ಏನಾಗುವುದೋ? ಏನೋ ವಿಸರೀತಕ್ಕಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿತು.

ಗಾಲವ:—

ಆ ರಾಜನಿಗೆ ಬಹಳ ಸೇನಾ ಬಲವಿದೆಯಂತೆ ನಮ್ಮ ರಾಮನಿಗೆ ಯಾರಿದ್ದಾರೆ? ನಾವೆಲ್ಲಾ ಯುದ್ಧವೆಂದರೆ ಓಡಿಹೋಗುವ ಪಲಾಯನ ಶೂರರು !

ವಾಲಖಿಲ್ಯ:—

ಇದು ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ ರಾಮರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಮಹಾಯುದ್ಧವಾಗುವುದು. ಮಹರ್ಷಿಯು ನಮಗೂ ಶಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು.

ಗಾಲವ:—

ಯುದ್ಧವಾದರೆ ನೀನು ಯುಗ್ಧನಾಡುವೆಯಾ ? ರಾಜರೊಡನೆ ನಮಗ್ಯಾಕಪ್ಪಾ ಯುದ್ಧ ? ಯಾವ ರಾಜ್ಯ ಗೆಲ್ಲಬೇಕಾಗಿದೆ ನಾವು ? ಇದೆಲ್ಲ ಬಂತು ರಾಜಸವೃತ್ತಿ ನಿನಗೆ? ಕೇಳಿಲ್ಲವೇ ದೊಡ್ಡವರು ಹೇಳುವುದು?

“ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ಧನಂ ತಪಃ”

ವಾಲಖಿಲ್ಯ :—

ಹೌದು ! ಹೌದು ! ತಪಸ್ಸಿಗೆ ತಪಸ್ಸು ! ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಯುದ್ಧ !

ಇದಂಬ್ರಾಹ್ಮ ಮಿದಂಕ್ಷಾತ್ರಂ ಶಾಸಾದಪಿ ಶರಾದಪಿ !

ಇದೇ ಇಂದಿನ ಸಮಸ್ಯೆ !

ದ್ವಿತೀಯದೃಶ್ಯ.

ಪರಶುರಾಮನು ತಪೋವನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾ:—

ರಾಮ :—

ಇಂದಿನ ಪ್ರಭಾತವು ರಮಣೀಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಏನೋ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಳವಳ! ಏಕೆ? ತಪೋವನದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಉತ್ಪಾತವು ಸಂಭವಿಸಿರಬಹುದೇ?

ಪ್ರವೇಶಿಸಿ :—

ಆಹಾ! ವೃಕ್ಷಗಳು ಮುರಿದುಬಿದ್ದಿವೆ. ಲತೆಗಳು ಹರಿದು ಛಿನ್ನವಿಛಿನ್ನವಾಗಿವೆ. ಇದೇಕೆ? ಅಶ್ರಮ ಮೃಗಗಳು ಕಾತರವಾಗಿವೆ. ಮೃಗಪೋತಗಳ ಚೀತ್ಕಾರಧ್ವನಿ! ಗೋವುಗಳು ಕಂಬನಿಗರೆಯುತ್ತಿವೆ! ಏಕೆ?

(ಮುಂದೆಬಂದು)

ಶಿವ! ಶಿವ!! ಸಾಧುವೃಗಗಳು ಸತ್ತುಬಿದ್ದಿವೆ. ವನಸ್ಪದೇಶವೆಲ್ಲಾ ರಕ್ತಮಯ! ಈ ದಿವ್ಯವಾದ ತಪೋವನವು ಸ್ಮಶಾನದಂತಾಗಿದೆ.

ವಟುಗಳು ಪ್ರವೇಶಿಸುವರು :—

ರಾಮನೇ! ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆವು.

ರಾಮ :—

ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳರಾ! ನಿಮ್ಮ ಮುಖಗಳು ಏಕೆ ಇಷ್ಟು ತೇಜೋಹೀನವಾಗಿವೆ? ನೀವೇಕೆ ಇಷ್ಟು ಭಯವಿಹ್ವಲರಾಗಿದ್ದೀರಿ?

ಈ ತಪೋವನದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಹಿಂಸೆಗೆ ಕಾರಣರಾರು ? ಈ ರವ್ಯವನದ ಶಾಂತತೆಯನ್ನು ಭಂಗಪಡಿಸಿದವರಾರು ? ತಪೋವನದಲ್ಲಿ ರಕ್ತಪಾತ : ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳಿಗೆ ಭಯೋತ್ಪಾತ ! ಸಾಧುಮೃಗಗಳ ಸಾವು ತಪಸ್ವಿಗಳ ನೋವು ! ಇದೆಲ್ಲಾ ಯಾರಿಂದ ಸಂಭವಿಸಿತು ? ತಾತನ ಈ ತಪಸ್ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಅತ್ಯಾಚಾರವನ್ನು ಮಾಡುವ ಸಾಹಸವು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗುಂಟು ? ಸಾತಾಳದಿಂದ ರಾಕ್ಷಸರು ಎದ್ದು ಬಂದು ಈ ಘೋರಕೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಓಡಿಹೋಗಿ ಬಿಡು ಕೊಂಡಿರಬಹುದೇ ? ಈ ಭೂವಿಯನ್ನು ಶೀಳ ಸಾತಾಳಲೋಕವನ್ನೇ ಸುಟ್ಟು ಬಿಡುವೆನು ; ಆ ಜ್ವಾಲೆಯಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸಕುಲವೇ ಪತಂಗಗಳಂತೆ ಭಸ್ಮವಾಗಿಹೋಗಲಿ ! ಅಥವಾ ದೇವಲೋಕದ ಇಂದ್ರನ ಕುಹಕವೋ ? ವಜ್ರಾಯುಧದ ಹೆಮ್ಮೆಯೋ ? ಅಮೃತಪಾನದ ಮದವೋ ? ಇಂದ್ರನೇ ! ನಿನ್ನ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಾಧಿಪತ್ಯದ ಅವಧಿ ಇಂದಿಗೆ ಪುಗಿಯಿತೆಂದು ತಿಳಿ ! ಆಕಾಶವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಇಂದ್ರಲೋಕವನ್ನು ಸಾತಾಳದಲ್ಲ ಅಂಧಂತಮಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೆಡಹುವೆನು !

[ಜಮದಗ್ನಿಯು ಬರುವನು.]

ಜಮದಗ್ನಿ :— (ಕೋಪೋದ್ರಿಕ್ತನಾದ ಭಾರ್ಗವನನ್ನು ನೋಡಿ, ಸಂತೈಸುತ್ತಾ) ಮಗನೇ ! ರಾಮಾ ! ಶಾಂತನಾಗು ! ಇಷ್ಟು ಉದ್ರಿಕ್ತನಾಗಿರುವೆ ಏಕೆ ? ಈ ಲೋಕವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವೆಯಾ ? ನಿನ್ನ ಈ ಉಗ್ರಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವು ಕ್ಷಯವಾಗಿ ಹೋಗದೇ ? ತಪಸ್ವಿಗಳಾವ ನವಗೆ ಶಾಂತಿಯೇ ಸರ್ವಸ್ವವಲ್ಲವೆ ? ಶಮಪ್ರಧಾನರಾದ ತಪೋಧನರಲ್ಲಿ ಈ ದಾಹಾತ್ಮಕವಾದ ಕ್ಷಾತ್ರವೇ ? ಶಾಂತನಾಗು !

ರಾಮ :—

ತಂದೆಯೇ ವಂದಿಸುವೆನು. ನಿನ್ನ ಈ ತಪೋವನದಲ್ಲ ನಡೆದ ಅತ್ಯಾಚಾರವು ಸಾಧಾರಣವಾದುದಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಈ ಆಶ್ವಾಸನದಿಂದ

ನನಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಕ್ರೂರಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಸಗಿದ ದುರಾತ್ಮನಾರು? ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡು. ಅವನನ್ನು ವಿನಾಶಮಾಡುವೆನು.

ಜಮದಗ್ನಿ :—

ರಾಮ! ಲೋಕರಕ್ಷಣೆಯ ಭಾರವನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನನು ಈ ತಪೋವನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಬೇಟೆ ಯಾಡಿದನು. ಅದರಿಂದ ಆಶ್ರಮವ್ಯುಗಗಳು ಸತ್ತವು. ಆಶ್ರಮವು ಅಪವಿತ್ರವಾಗಿದೆ. ಶಾಂತಿಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಶುದ್ಧಿಗೈಯುವೆನು. ನೀನೂ ಶಾಂತನಾಗು.

ಆಶ್ರಮವಾಸಿಗಳು :—

ರಾಮ! ನಮಗೆ ರಕ್ಷಕರಿಲ್ಲ. ರಾಜರ ಅತ್ಯಾಚಾರವು ಮೇಲೆ ಮೀರಿದೆ. ಸಹಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯು ನಮಗಿಲ್ಲ. ಭಯತ್ರಸ್ತರಾಗಿರೋಣ. ತಪೋವನಗಳು ರಾಜರ ವಿಹಾರಸ್ಥಾನಗಳಾದುವು. ವನವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಇಂದು ರಕ್ಷಕರಿಲ್ಲ. ಅರ್ತತ್ರಾಣಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜರ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿರುವ ರಸ್ತ್ರಗಳು ಲೋಕಪೀಡೆಗೆ ಉಜ್ಜುಗಿಸುತ್ತಿವೆ. ತಪೋವನಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮರಕ್ಷಕರಿಲ್ಲ. ನಿರಪರಾಧಿಗಳಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಇಂದು ಎಷ್ಟು ತಿರಸ್ಕಾರ! ಧರ್ಮದ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ಅಘಾತ ಪ್ರಘಾತಗಳು! ರಾಜರು ಧರ್ಮ ವಿಮುಖರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಭೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಜಾಪೀಡೆ! ವಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ವನವಾಸಿಗಳ ಹಿಂಸೆ! ತಪಸ್ಸನ್ನಾಜ್ಯಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದ ಜಮದಗ್ನಿ ಮಹರ್ಷಿಯ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿಯೇ ಇಷ್ಟು ಘೋರಹಿಂಸೆ! ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅದ್ಯಾಚಾರ್ಯನೆಂದು ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತನಾದ ಭಾರ್ಗವ ರಾಮನ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇಷ್ಟು ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಸಂಭವಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನು ನಮ್ಮಂಥಾ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಪಾಡೇನು? ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಯಾವ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿತಾಸಲೆ ತಪಸ್ಸು ನಿರುಪಾಧಿಕವಾಗಿ ಜರುಗಬಹುದು? ನಾವು ತಪಸ್ಸಿಲ್ಲದೇ,

ಈ ಅಪಮಾನವನ್ನು ಸಹಿಸುತ್ತಾ, ಆಹಾರ ನಿದ್ರಾ ಭಯ ಚಮತ್ಕಾರ ಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿ ಭೂಮಿಗೆ ಭಾರವಾಗಿ ಜೀವಿಸಿರುವುದೇಕೆ? ಇಲ್ಲ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರಾಯೋಗವೇಶ ಮಾಡುವೆವು. ಈ ಪ್ರಸಂಚವು ಕಾಮೋಪ ಭೋಗಗಳಿಂದಲೇ ಬದುಕಿರುವುದಾದರೆ ಇರಲಿ ಅಲ್ಲವೇ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗಲಿ !!

ಸ್ವರ್ಣಧೇನು :—

ರಾಮಾ ! ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಧರ್ಮವು ಎಷ್ಟು ಹಬ್ಬಿಹೋಗಿದೆ ನಿನಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲವೆ? ಎಷ್ಟು ಗೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಹಿಂಸೆಯು ಎದ್ದಿದೆ. ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಚುಚ್ಚುತ್ತಲಿಲ್ಲವೆ? ರಾಜಾಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಹೀನಸತ್ಯ ರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ದಾಸರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಯಜ್ಞಸಾಧನ ವಾದ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಭೋಗಸಾಧನವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಲೋಕಮರ್ಯಾದೆಯು ಇಷ್ಟುಕೆಟ್ಟು ಹೋಗಿದೆ. ಈಗ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಭೋಗೋಚ್ಛೆಯ ಚಾಪಹಸ್ತವು ತಪೋವನಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ಹರಿ ದಾಡಲಾರಂಭವಾಗಿದೆ. ಅವರ ರಸಾಸ್ವಾದದ ಜಿಹ್ವೆಯು ನನ್ನ ಅಮೃತವನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಹೀರಲು ತವಕ ಪಡುತ್ತಿದೆ.

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕುಲೋದ್ಭವನಾದ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಯಾದರೂ ಆತ್ಮಚಾರಿಯಾದ ಹುಲುಮಾನವನಂತಾಗಿದ್ದಾನೆ. ನನ್ನನ್ನು ಈ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿಯಿಂದ ಆ ಪಾಪಭೂಮಿಗೆ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಸೆಳೆದೊಯ್ಯಬೇಕೆಂದು ಹಿಡಿದು ಎಳೆದಿದ್ದಾನೆ. ನನ್ನಮೇಲೆ ನಿಷ್ಕಾರ ಣವಾಗಿ ಬಾಣಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವಷ್ಟು ದುರಾತ್ಮನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಜಮದಗ್ನಿಯನ್ನು “ ಬಂದಿ ” ಎಂದು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಪದಾಘಾತ ಮಾ ಡಿ ದ್ದಾನೆ . ನನ್ನನ್ನು ಭೋಗವಸ್ತುವೆಂದು ಎಳೆದಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಅಶಮದ ಸಾಧುಮೃಗಗಳನ್ನು ವಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹಿಂಪಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಮದೋನ್ಮತ್ತನಾಗಿ ತಪಸ್ವಿಗಳ ಮನನೋಯಿಸಿ

ದ್ದಾನೆ. ರಾಮಾ ! ನಾನು ಈ ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರೆ ; ಈ ಘೋರದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡಲಾರೆ ! ಈ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲರಲಾರೆ !

ಈ ಲೋಕವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು ! ಉನ್ನತ್ತರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸು ! ಧರ್ಮವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸು !

ಭಾರ್ಗವ :—

ಮಾತೆಯೇ ! ನೀನು ದುಃಖಿಸಬೇಡ ! ತಪಸ್ವಿಗಳೇ ಭಯವನ್ನು ಬಿಡಿರಿ !!

ಈ ಗೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸಂತಾಪವನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರೆ ! ಪೂಜ್ಯರ ಧಿಕ್ಕಾರವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರಲಾರೆ ! ಲೋಕದ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಮರೆಯಲಾರೆ !

ಇಗೋ ! ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡುವೆನು. ನನ್ನ ಅಖಂಡ ತಪಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಆಣೆಯಿಟ್ಟು ಶಸಧರ್ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ನಕ್ಷತ್ರಗಳು, ಭೂಮಿ, ಆಕಾಶ, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸಾಕ್ಷಿ ! “ ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮದೋನ್ಮತ್ತರಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲಮಾಡುವೆನು ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಈ ಲೋಕವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವೆನು. ನನ್ನ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳ ಜ್ವಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ಷತ್ರಕುಲವು ಭಸ್ಮವಾಗಿ ಹೋಗಲಿ ”

ಜಮದಗ್ನಿ :—

ರಾಮನೇ ! ಎಂಥಾ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ! ಎಷ್ಟು ಕೋಪ ಎಷ್ಟು ತಾಪ ! ಲೋಕಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವೆಯಾ ? ನೀನು ಕ್ಷತ್ರಕುಲ ಕ್ಷಯವನ್ನು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರೆ ಈ ಲೋಕವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವರಾರು ? ನಿನ್ನ

ಕ್ರೋಧಾವೇಶದಲ್ಲಿ ಲೋಕಸಂಹಾರವಾಡುವೆಯಾ ? ಲೋಕಮರ್ಯಾದೆಯು ನಾಶವಾಗಿಹೋದಮೇಲೆ ಧರ್ಮವೆಲ್ಲಿ ಬಂತು! ಧರ್ಮರಕ್ಷಣೆ ಎಲ್ಲಿಬಂತು !

ರಾಮ :—

ಯಾವ ಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ ಕ್ಷತ್ರಕ್ಷಯವನ್ನು ಮಾಡುವೆನೋ ಅದೇ ಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ ಲೋಕರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವೆನು.

ಜಮದಗ್ನಿ :—

ಧರ್ಮಚ್ಯುತನಾಗಿ ಕ್ಷತ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನವಲಂಬಿಸುವೆಯಾ ?

ರಾಮ :—

ಕ್ಷತ್ರಕುಲಾಂತಕನಾಗಿ ಧರ್ಮರಕ್ಷಣೆಮಾಡುವೆನು.

ಜಮದಗ್ನಿ :—

ತಪಃಪ್ರಭಾವದಿಂದ, ಶಾಂತಿಯಿಂದ, ಧರ್ಮಸಂಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗದೇ ?

ರಾಮ :—

ಆಗುವುದು. ಆ....ಗು....ವು....ದು. ಅವರೆ ದುಷ್ಟಶಿಕ್ಷಣವು ತಪಃಶೃಕ್ತಿಯಿಂದಲ್ಲ! ಶಸ್ತ್ರದಿಂದಲೇ ದುಷ್ಟಶಿಕ್ಷಣೆ ಶಿಷ್ಟಪರಿಪಾಲನೆ!

ಜಮದಗ್ನಿ :—

ಅದು ರಾಜಧರ್ಮ ! ಶಸ್ತ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ ನೀನೂ ವೃತ್ತಿಯನೂ ಗುವೆಯಾ ?

ರಾಮ :—

ತಥಾಸ್ತು ! ಅಂದು ಆದು ಕ್ಷಾತ್ರಧರ್ಮ ಇಂದು ಅದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಧರ್ಮ ! ಅದು ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ಸನ್ಮಾತನಧರ್ಮ

ಜಮದಗ್ನಿ :—

ರಾಮನೇ ! ನಿನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯು ಮಹತ್ತರವಾದುದು. ಕಾರ್ಯವಿರೋಧವನ್ನು ಸಾಧಾರಣನಲ್ಲ ಅವನ ಪರಾಕ್ರಮವು ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಸುದರ್ಶನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾದುದು. ಅವನ ತಪಃಪ್ರಭಾವವು ಅತಿ ಶಯವಾದುದು. ಅವನು ಈ ಸಮಗ್ರ ಸೃಷ್ಟಿಮಂಡಲದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಅವನಿಗೆ ಬಲವಿದೆ. ಪರಾಕ್ರಮವಿದೆ ತೇಜಸ್ಸಿದೆ. ಎಂತಹ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟೆ ! ಪ್ರಳಯವೇ ಸನ್ನಿಹಿತವಾದಂತಿದೆ

ರಾಮ :—

ತಾತನೇ ! ಆಚಾರ್ಯನೇ ! ಬ್ರಹ್ಮನಿಷ್ಠನಾದ ನಿನಗೆ ಈ ಮನಸ್ಸಿನ ದೌರ್ಬಲ್ಯವೆಲ್ಲಿ ಬಂತು ? ಪುತ್ರವಾತ್ಸಲ್ಯವು ಪಾಪಶಂಕಿಯಾಗಿದೆ. ಅವನಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಭುಜಬಲವಿದ್ದರೇನು ? ಎಷ್ಟು ತಪಃಪ್ರಭಾವವಿದ್ದರೇನು ? ಧರ್ಮವಾಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟವೇಲೆ ಎಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲವಂತೆಯೇ !

ತಂದೆಯೇ ! ನನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಶಂಕೆಯೇ ? ಆ ಕಾರ್ಯವಿರೋಧವನ್ನು ಹಾಗಿರಲಿ ಇಂದ್ರನೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಿ ಅವನಿಗೆ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದರೂ ಅವನ ವಜ್ರವನ್ನು ಪುಡಿಪುಡಿಮಾಡುವೆನು ದಿಕ್ಪಾಲಕರು ಬಂದರೂ ಒಂದೇ ಬಾಣದಿಂದ ಹಾರಿಸಿಬಿಡುವೆನು.

ಈಗ ಅವನ ರಕ್ಷಕರಾರು ? ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನೋ ? ಅವನನ್ನು ಕ್ಷೀರಸಾಗರದಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೇರಿಸಿದಂತೆ ಮುಳುಗಿಸಿಬಿಡುವೆನು. ಅವನ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವನ್ನು ಅಲುಗಾಡದಂತೆ ನಿಶ್ಚೇಜವಾಗಿ ಮಾಡುವೆನು.

ಇನ್ನಾರು ಅವನ ತ್ರಾತರು ? ಆ ರುದ್ರ ತ್ರಿಣೇತ್ರ ತ್ರಿಪುರಾಂತಕನೋ ? ಅವನ ತ್ರಶೂಲವನ್ನು ಮೊಂಡುಮಾಡುವೆನು. ಮುಂದು ಒಗೆಯುವೆನು. ಮತ್ತಾರು ?

ಆ ಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವಯಂಭೂ ಚತುರಾನನನೋ ? ಅವನನ್ನು ಆ ಪದ್ಧಾಸನದಲ್ಲಿಯೇ ಕಟ್ಟಿಹಾಕುವೆನು ! ಅವನ ಕೈಗಳಿಗೆ ಚಲನೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡುವೆನು. ಆ ಸೃಷ್ಟಿಕಾರ್ಯವನ್ನೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಡುವೆನು.

ಈ ಅಸ್ತ್ರದಿಂದ ಈ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಳಯಾಗ್ನಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಬಿಡುವೆನು. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ಲೋಕಗಳೂ ಸುಟ್ಟುಹೋಗಲಿ ! ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ನಕ್ಷತ್ರಗಳು, ಭೂಮಿ, ಆಕಾಶ ಎಲ್ಲವೂ ಆ ಪಳಯಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದುಬೀಳಲಿ ! ಇಂದೇ ಪ್ರಳಯವಾಗಿ ಹೋಗಲಿ !

ಸ್ವರ್ಣಧೇನು :—

ಭಾರ್ಗವನೇ ! ನಿನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಿಂದ ಲೋಕಲಭ್ಯವಾಗುವುದು. ನಾನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ಮಹಾಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗೆ, ನಿನ್ನ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ, ಮಹಾಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಮಹಾಧನು ಸ್ಸನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿಕೊಡುವೆನು.

ರಾಮ :—

ತಾಯೇ ! ನಿನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅನುತಾಪ ! ದುಃಖ ಕ್ರೋಧಗಳು ಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿವೆ ಪ್ರತಿಹಿಂಸೆಯ ಆವೇಶವು ಎದ್ದಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಕ್ಷತ್ರವ್ಯಯವು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ: ಲೋಕವೇ ಅಸ್ತಮಿಸುವಂತಹ ಘೋರ ಶಕ್ತಿಯು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುವುದು. ಆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿ ನನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಬಲ್ಲೆ ! ಆದರೆ ಮಾತೆಯೇ ಅದರಿಂದ ಲೋಕಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಧುಗಳ ಪರಿತ್ರಾಣಮಾಡಿ, ದುಷ್ಟರ ವಿನಾಶಮಾಡಿ, ಧರ್ಮಸಂಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅರ್ಹವಾದ ನನಗೆ ಅನುರೂಪವಾದ ಮಹಾಧನು ಸ್ಸು ವರದಾನಲೋಕದಲ್ಲಿರುವುದು. ವರದಾನನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡಿ ಆ ಧನು ಸ್ಸನ್ನು ಬರಮಾಡುವೆನು.

[ರಾಮನು ಧ್ಯಾನಮಾಡುವನು]

ತಪೋವನವೆಲ್ಲವೂ ಸ್ವರ್ಣಭಾಷ್ಯಯಿಂದ ಅವ್ಯತವಾಗುವುದು. ಘೋರಕೃತ್ಯಗಳಿಂದ ಅಪವಿತ್ರವಾಗಿದ್ದ ಆಶ್ರಮವು ಪವಿತ್ರತೆಯಿಂದ ಬೆಳಗುವುದು. ವೃಕ್ಷ ಲತೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಫಲಪುಷ್ಪ ಭರಿತವಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವುವು. ಆಶ್ರಮ ಮೃಗಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆಹ್ಲಾದದಿಂದ ನಲಿದು ನರ್ತಿಸುವುವು. ಪಕ್ಷಿಗಳು ಮನೋಹರವಾಗಿ ಧ್ವನಿಮಾಡುವುವು. ಸ್ವರ್ಣಧೇನುವು ಆಮೋದದಿಂದ ಅವ್ಯತವರ್ಷ ಕರೆಯುವಳು. ತಪಸ್ವಿಗಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಆನಂದಲಹರಿ ಎದ್ದು ವೇದವಾಕ್ಯಗಳು ಹೊರಡುವುವು.

ವರುಣದೇವನು, ಸ್ವರ್ಣಮಯಮೂರ್ತಿ, ದಿವ್ಯಾಭರಣ ಭೂಷಿತ, ದಿವ್ಯಮಾಲ್ಯಾಂಬರಧರನಾಗಿ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಅವ್ಯತಹಸ್ತವನ್ನು ನೀಡಿ ದಿವ್ಯವಾಣಿಯಿಂದ

ರಾಮಾ ! ಭಾರ್ಗವನೇ ಇದೋ ತಂದಿರುವೆನು. ತೆಗೆದುಕೋ ಈ ವೈಷ್ಣವ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಧರಿಸು. ಲೋಕವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು, ಧರ್ಮವನ್ನು ಧರಿಸು.

(ರಾಮನ ಕೈಗೆ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕೊಡುವನು)

ಭಾರ್ಗವನು :—

(ವರುಣದೇವನನ್ನು ಸುತ್ತಿಸಿ, ಪೂಜಿಸಿ, ಸ್ವರ್ಣಧೇನುವನ್ನು ವಂದಿಸಿ, ಜಮದಗ್ನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಮಹಾಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸುವನು. ಹೆದೆಯನ್ನೊರಿಸಿ)

“ ತಂ ” ಕಾರವಾಪವನು. ಅವರಿಂದ ದೇದೀಪ್ಯಮಾನವಾದ ತೇಜಸ್ಸು ಉದ್ಯವಿ, ಚತುರ್ವಲ ಭುವನಗಳನ್ನೂ ಆವರಿಸುವನು

ವಿಷ್ಣುಂಭ

ಮಾಹಿಷ್ಮತೀ ಪಟ್ಟಣದ ರಾಜಬೀವಿ.

ಚಾರುದತ್ತ :—

ನಮ್ಮ ಮಹಾರಾಜನು ಮೃಗಯಾ ಷಹಾರದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಮೇಲೆ ಏನೋ ಮನ ಮರತವನಂತೆ ಇರುವನು. ಏನೋ ಚಿಂತೆ! ಏನೋ ಕ್ರೋಧ! ಆಕ್ರೋಶ!

ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಕ :—

ಮಹಾರಾಜನು ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಾ ಭೃಗುಮಹರ್ಷಿಯ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋದನಂತೆ! ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ವರ್ಣದೇನುವಿದೆಯಂತೆ. ಮಹಾರಾಜನು ಆಶೆಯಿಂದ ಬಯಸಿದನಂತೆ! ಋಷಿಗಳು ಕೂಡ ಲೊಪ್ಪಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ಏನೇನೋ ಆಯಿತಂತೆ!

ಚಾರುದತ್ತ :—

ಚಕ್ರಾಧೀಶನು ಬಡಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿರುವ ಗೋವನ್ನು ಕೇಳುವುದೆಂದರೇನು? ಅವರು ಇಲ್ಲಾ ಎಂದರೆ ಆಗ್ರಹವೇಕೆ?

ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಕ :—

ಅಲ್ಲಿ ಏನೇನೋ ಆಯಿತಂತೆ. ಮಹರ್ಷಿಗ್ಗೆ ಅಪಮಾನವಾಯಿತಂತೆ. ಗೋವನ್ನು ರಾಜಭಟರು ಹಿಡಿದೆಳದಂತೆ.

ಚಾರುದತ್ತ :—

ಮಹರ್ಷಿಗಳು ರಾಜನಿಗೆ ಶಾಪ ಕೊಟ್ಟರೇನು ?

ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಕ :—

ಶಾಪವಿಲ್ಲ ಏನೇನೂ ಅಸಜಯವಾಯಿತಂತೆ. ಅದರಿಂದ ರಾಜನು ಬಹಳ ಕೋಪಗೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. “ಋಷಿಗಳು ಕೊಬ್ಬಿಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಬೇಕು” ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ.

ಚಾರುದತ್ತ :—

ಏನುಕಷ್ಟ ಬಂತಪ್ಪಾ ? ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುವ ಋಷಿಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ಕಷ್ಟವೇನು ಗೊತ್ತು ? ನಮ್ಮ ಮಹಾರಾಜನು ಆ ಋಷಿಗಳ ಮೇಲಿನ ಕೋಪವನ್ನು ನಗರವಾಸಿಗಳಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮೇಲೆ ತೀರಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಮಗೆ ತಾನೆ ಕಷ್ಟ ?

ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಕ :—

ಅಯ್ಯೋ ! ಭೃಗುಮಹರ್ಷಿಗಳೇನು ಸಾಮಾನ್ಯರೆ ? ಅವರಿಗೆ ಕೋಪಬಂದರೆ ರಾಜರು, ರಾಜ್ಯ, ಸಂಪತ್ತು, ವೈಭವ, ಎಲ್ಲಾ ಬಟ್ಟಬಯಲಾಗಿ ಹೋಗುವುವು.

ಚಾರುದತ್ತ :—

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನೂ ಸಾಧಾರಣನಲ್ಲ. ಮಹಾಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿ. ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಎಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ.

ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಕ :—

ಆ ಪರಾಕ್ರಮದ ಮಾತೇ ? ನೀನು ಕೇಳಿ ಅರಿಯೆಯಾ ? ಆ ಭಾರ್ಗವ ರಾಮನು ಖತಿಗೊಂಡರೆ ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ನಡುಗುತ್ತಾರೆ.

ಚಾರುದತ್ತ :—

ಆ ವೀರ್ಯ ಪರಾಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಮಗೇನು ?
ನಮಗೆ ನಮ್ಮ ರಾಜನೇ ಹೆಚ್ಚು, ರಾಜನೇ ರಕ್ಷಕನು, ರಾಜನೇ
ದೇವರು.

ನಾವಿಷ್ಟು ಪೃಥಿವೀಪತಿಃ

ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಕ :—

ಅದು ಈ ರಾಜ್ಯದ ಮಾತು! ತಪೋ ರಾಜ್ಯದ ಮಾತೇ ಬೇರೆ.
ನಮಗೆ ರಾಜನೇ ಹೆಚ್ಚು ಅವರಿಗೆ ಮಾನವೇ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೇ
ಹೆಚ್ಚು ಸತ್ಯವೇ ಹೆಚ್ಚು!

ಅವರಿಗೆ ಕೋಪಬಂದರೆ “ಅನ್ಯಮಿಂದ್ರಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಲೋಕ
ವಾಸ್ಯಾದನಿಂದ್ರಕಂ.”

ತೃತೀಯ ದೃಶ್ಯ

ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯನು ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀವಿಲಾಸಮಗ್ನನಾಗಿ
ರುವನು

ದೌವಾರಿಕೆಯು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ನೆಲಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ
ಮಹಾರಾಜನೇ !

ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯ :—

(ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂದ ಕಣ್ಣು ಸನ್ನೆಮಾಡಿ) ಏನದು ?

ದೌವಾರಿಕೆ :—

ದೇವರ್ಷಿಯಾದ ನಾರದರು ಬಂದು ಕಾದಿರುವರು.

ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯ :—

ನಾರದರು ಬಂದಿರುವರೇ ? ತಡವೇಕೆ ? ಅಡ್ಡಿಯೇನು ?
ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿಯೇ ದರ್ಶನವನ್ನು ಕೊಡಲಿ !

ದೌವಾರಿಕೆಯು ವಿಣಾಪಾಣಿಯಾದ ನಾರದನನ್ನು ಒಳಗೆ ಕರ
ತರುವಳು.

ಅಂತಃಪುರ ರಮಣಿಯರೆಲ್ಲರೂ ವಿಲಾಸದಿಂದ ಎಚ್ಚತ್ತು ಭಯ
ಲಜ್ಜೆಗಳಿಂದ ಸರಿದು ನಿಲ್ಲುವರು. ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯನು ಮದಘೂರ್ಣಿತ
ಲೋಚನಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾ. ಹಸನ್ಮುಖಿಯಾಗಿ ತೋಳುಗಳನ್ನು
ಉದಾರವಾಗಿ ಎತ್ತಿ,

ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಯೇ ! ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯನು ಅಭಿವಂದಿಸುವನು.

(ನಾರದನು ಮಂದಹಾಸದಿಂದ ವಿಣೆಯನ್ನು ಝಿಂಕರಿಸಿ)
ಚಕ್ರವರ್ತಿಯೇ ! ವಿಜಯಿಯಾಗು.

ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯ :—

ನಾರದಮಹರ್ಷಿಯೇ ! ಆಸನವನ್ನಲಂಕರಿಸು.

(ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಭದ್ರಾಸನವನ್ನು ತಂದಿಡುವರು.
ನಾರದನು ಭದ್ರಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕಾರ್ತ್ಯವೀರನು ಹಂಸ ತೂಲಿಕಾ
ತಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವರು)

ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯ :—

ಮಹರ್ಷಿಯೇ ! ಇಲ್ಲಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯವಾವು
ದಿರುವುದು ?

ನಾರದ :—

ಸಾರ್ವಭೌಮನೆ ! ನಿನ್ನ ಐಶ್ವರ್ಯ ವೈಭವವನ್ನು ನೋಡಿ
ಸಂತೋಷಪಡುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ, ಅತಿಶಯವಾದ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯ
ವೇನುಂಟು ? ಈ ಚತುರ್ದಶಭುವನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸುಖ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು
ಮತ್ತಾವ ಪುರುಷನಿಗುಂಟು ? ನಿನ್ನ ಈ ಅಂತಃಪುರವು ಬ್ರಹ್ಮದೇವನ
ಮಾನಸ ಸರೋವರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮನೋಹರವಾಗಿರುವುದು. ಶ್ರೀ
ರಮಣನ ವೈಭವಕ್ಕಿಂತ ಅತಿಶಯವಾದ ಈ ಸಂಸತ್ತು, ತ್ರಿಪುರಾಂತ
ಕನ ಪರಾಕ್ರಮ, ಭುಜಬಲಾರ್ಜಿತವಾದ ಚತುರ್ದಶಭುವನಗಳ
ಒಡಿತನ, ಈ ವೈಭವವು ನನ್ನಮನವೊಲಿಸಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತಂದಿರುವುದು.

ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯ :—

(ನಮನಗುತ್ತಾ) ಮಹರ್ಷಿಯೇ ! ಇದೇನು ಸ್ತುತಿಯೋ ?
ಅನುಗ್ರಹವೋ ?

ನಾರದ :—

ಅಲ್ಲ ಅಲ್ಲ !

ನನ್ನ ಆನಂದ ಲಹರಿ

ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯ :—

ದೇವರ್ಷಿಯೇ! ಇಂದು ನನ್ನ ಸುಖಸೌಭಾಗ್ಯಗಳು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿವೆ. ಎಲ್ಲ ಲೋಕಗಳ ಸುಖವು ಈ ಭೋಗಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ಸಿದೆ. ನಂದನವನದಲ್ಲಿ ಜಗಜಗಿಸುವ ದೇವಕನ್ಯೆಯರ ಆ ನಂದನವನ ವಿಹಾರ, ಕ್ಷೀರಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಶೇಷಶಯನನ ಲಕ್ಷ್ಮೀವಿಲಾಸ, ಕೈಲಾಸದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಓಲೈಸಿ ತಾಂಡವವಾಡುವ ಪರಮೇಶನ ಸುಖ, ಸರಸತಿಯ ನಗೆ ಮೊಗದಲ್ಲಿ ಮುಗ್ಧ ನಾಗಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮನ ಆನಂದ, ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿದರೂ ಈ ನನ್ನ ಸುಖವನ್ನು ಸರಿಗಟ್ಟಿ ಲಾರದು.

ನಾರದ :—

ಹೈಹಯನೇ! ಅದನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ನಿನ್ನ ಸುಖಕ್ಕೆ ಸರಿ ಇಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಎದುರಿಲ್ಲ

ನಂದನವನದಲ್ಲಿ ವಿಹಾರವಾಡುತ್ತಾ ದೇವಕನ್ಯೆಯರು ನಿನ್ನ ದಿಗ್ವಿಜಯದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುವರು. ಪಾಶಾಳಲೋಕದ ನಾಗ ಕನ್ಯೆಯರು ನಿನ್ನ ವಿಜಯ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ ನರ್ತನವಾಡುವರು. ದೇವತೆಗಳು ನಿನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಬೆದರಿ ನಡುಗುವರು. ರಾಕ್ಷಸರು ನಿನ್ನ ಭಯದಿಂದ ಪಾಶಾಳದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವರು. ಸಮಸ್ತ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಿನ್ನ ಕೀರ್ತಿಪಶಾಕೆಯು ಹಾರಾಡುತ್ತಿರುವುದು. ಇಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸುಖಸಾನ್ಮಾಜ್ಯವು ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವುದು.

ಆದರೆ.....

ಕಾರ್ಯವಿರೋಧಿ :—

ನಾರದರೆ! ಏನದು ? ಆ ಆದರೆಯ ಅರ್ಥವೇನು ?

ನಾರದ :—

ಚಕ್ರವರ್ತಿಯೇ! ನೀನು ಪರಾಕ್ರಮಿಯೇ ಹೌದು. ಆದರೆ ಈ ಭೂಮಿಯ ಅಧಿಪತ್ಯವು ಯಾವಾಗಲೂ ಸ್ಥಿರವಲ್ಲ. ಇದು ಮರ್ತ್ಯ ಲೋಕ ! ಇಲ್ಲಿ ದ್ವಂದ್ವಮಯವಾದ ಸಂಸಾರ !

ಕಾರ್ಯವಿರೋಧಿ :—

ನಾರದರೆ! ಸೌರುಷದಲ್ಲಿ ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯಾವನಿರುವನು? ನಾನು ಭುಜಬಲದಿಂದ ಈ ಚತುರ್ದಶ ಭುವನಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಚರಾಚರ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನೇ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಬಗ್ಗಿಸಿದ್ದೇನೆ ಇಂದು ಸೃಷ್ಟಿಯ ಪರಮೇಶ್ವರನು ನಾನು! ನನ್ನ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಈ ಸೃಷ್ಟಿ! ನನ್ನ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಈ ಪ್ರಪಂಚವು ಜೀವಿಸಿದೆ. ನನ್ನ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಇಂದೇ ಪ್ರಳಯವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಕರ್ತಾ ಕರ್ತನು ನಾನು!

ನಾರದ :—

ಇದು ಅಸ್ಥಿರ ! ಚಂಚಲ !

ಕಾರ್ಯವಿರೋಧಿ :—

ನನ್ನ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಕ್ರೋಧವನ್ನೆ ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ, ನನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕಳಂಕವನ್ನು ಕೊರೆಯುವುದಕ್ಕೆ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವೆಯಾ ?

ನಾರದ :—

ಅಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಹಿತವನ್ನು ಬಯಸುವುದಕ್ಕೆ, ನಿನ್ನ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ, ಬಂದಿರುವೆನು.

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ :—

ಏನು ಹಿತ? ಯಾರ ಹಿತ? ಯಾರ ಭವಿಷ್ಯ? ಯಾರಿಗೆ ಯಾರು?

ನಾರದ :—

ನಿನ್ನ ಭವಿಷ್ಯ!

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ :—

ಏನದು ?

ನಾರದ :—

ಆಶ್ರಮವಾಸಿಗಳೆಲ್ಲಗೂ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಖತಿಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ :—

ಅವರ ಕ್ರೋಧವು ನನ್ನನ್ನೇನು ಮಾಡಬಲ್ಲುದು ?

ನಾರದ :—

ತಪಸ್ವಿಗಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನರಿಯೆಯಾ ?

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ :—

ಓಹೋ! ತಪಸ್ವಿಗಳು ನನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮುರಿಯುವ, ನನ್ನ ಸುಖಕ್ಕೆ ಭಂಗವನ್ನು ತರುವ, ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವರೋ? ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸುವರೋ ?

ನಾರದ :—

ಅಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಹೆಮ್ಮೆಯನ್ನು ಅಣಗಿಸುವ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ !

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ :—

ಆ ಬಡ ತಪಸ್ವಿಗಳು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಮಾಡಿ ನೋಡುವರೇ? ಕೃಪಯಾಧಿಪನ ಭ್ರೂಭಂಗದಿಂದ ಈ ಲೋಕವು

ತಲ್ಲಣಿಸುವುದೆಂಬುದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯದೋ? ಶಾಂತಿಧನರೆಂದು
ಜಂಭ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಆ ಋಷಿಗಳಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಕ್ರೋಧವೇ ?
ಕಾರಣವೇನು ?

ನಾರದ :—

ನೀನು ಜಮದಗ್ನಿ ಮಹರ್ಷಿಯ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಿದ ಕೃತ್ಯ!
ಆ ಸ್ವರ್ಣಧೇನುವಿನ ಮೇಲಿನ ಅಶಿ! ಅತ್ಯಾಚಾರ! ಆ ಸಾಧುಮೃಗ
ಗಳ ಹಿಂಸೆ !

ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯ :—

ಸಾಕು ಸಾಕು. ನಿಲ್ಲಿಸಿ. ಅದು ನನ್ನ ರಾಜ್ಯ! ನನ್ನ ವಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ
ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡಬಲ್ಲೆ. ಆ ಧೇನುವು ನನ್ನ ರಾಜ್ಯದ ಧನ!

ನಾರದ :—

ಹಾಗಾದರೆ ತರದೇ ಬಂದೆಯೇಕೆ ?

ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯ :—

ಅದೋ? ಅದು ಭೋಗಸಾಧನವೆಂದು ಅದನ್ನು ಬಯಸಿದೆ; ಅಲ್ಲ
ವೆಂದು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಬಂದೆ ಅಷ್ಟೆ! ಭೋಗಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲದ
ವಸ್ತುವು ಮೇರುವಿನಷ್ಟು ಚಿನ್ನದ ಬಿಟ್ಟವಾದರೂ, ನನಗೆ ಬೇಡ.

ನಾರದ :—

ಓಹೋ! ಬೇಡದೇ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದೆಯಾ? ಅವರು ಬಯಸಿ,
ಬಲಾತ್ಕರಿಸಿ, ಸೆಳೆದೆಯೆಂದು ಆಗ್ರಹಗೊಂಡಿರುವರು.

ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯ :—

ಅವರ ಆಗ್ರಹವು ನನ್ನನ್ನೇನು ಮಾಡಬಲ್ಲದು?

ನಾರದ :—

ಆ ಭಾರ್ಗವ ರಾಮನನ್ನು ಕೇಳಿಬಲ್ಲೆಯಾ ?

ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯ :—

ಯಾರು ? ಆ ಜಮದಗ್ನಿ ಮಹರ್ಷಿಯ ಮಗನೋ ?

ನಾರದ :—

ಹೌದು ! ಅವನೇ !

ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯ :—

ಆ, ಕೊಡಲಿ ಹಿಡಿದು ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿಯುತ್ತಾ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಲೆಯುವ ಆ ವನಚರನು, ಈ ಜಗದ್ವಿಜಯಿಯಾದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯನ್ನು ಎದರಿಸುವನೋ ?

ನಾರದ :—

ಆ ಪರಶುರಾಮನು ಸಾಧಾರಣನಲ್ಲ!

ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯ :—

ಆ ರಾಮನು ಅಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ತಪಸ್ವಿಯೇ ?

ನಾರದ :—

ತಪಸ್ವೀ? ಭಾರ್ಗವನು ತಪೋಬಲವು ಅಸಾಧಾರಣವಾದುದು ಅದನ್ನು ಕಣ್ಣೆತ್ತಿನೋಡಲು ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಿಗೂ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಪರಶು ರಾಮನು ಕ್ರೋಧಾವೇಶದಿಂದ ಉಗ್ರರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿದರೆ..... ತ್ರಿಪುರಾಂತಕ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮರಿಗಿಂತಲೂ ಒಂದು ಕೈ ಮೇಲು ! ಅವನ ಒಂದೇ ಒಂದು “ ಹಂ ” ಕಾರದಿಂದ ಈ ಚತುರ್ದಶ ಭುವನಗಳೂ ಭಸ್ಮವಾಗಿ ಹೋದಾವು.

ಕಾರ್ಯವೀರ್ಯ :—

ಅವನು ತಪೋಬಲದಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸುವನೋ? ನೀವು ನನ್ನ ಆ ಶತ್ರುವನ್ನು ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಹೋಗಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆದು ರೇಗಿಸುವಿರೋ?

ನಾರದ :—

ಮಹಾಭಯಭಾರಿಯಾದ ಭಾರ್ಗವನು ಭಜಬಲ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಅಣಗಿಸುವನು. ಹೈಹಯಾಧಿಪನೇ! ಕೇಳು. ನಿನ್ನ ಅತ್ಯಾಚಾರದಿಂದ ತಪಸ್ವಿಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಕ್ಷುಬ್ಧವಾಗಿರುವುದು. ಇಂದು ತಪೋವನಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆಶ್ರಮವಾಸಿಗಳು ನಿನ್ನನ್ನು ಸಾರ್ವಭೌಮನೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ತಪೋವನಗಳ ರಕ್ಷಕನು ಭಾರ್ಗವ ರಾಮನು. ತಪೋವನಗಳಲ್ಲಿ ರಾಮನು ಯಜ್ಞರಕ್ಷಣೆಯ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿರುವನು. ಅವನ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳು ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು ಕುಳಿಸಲು ಬಾಯಿತೆರದು ಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವುವು. ರಾಮನು ಆಗ್ರಹಗೊಂಪು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಯಜ್ಞನಾರಾಯಣನಂತೆ ಧಗಧಗಿಸುತ್ತಿರುವನು.

ಕಾರ್ಯವೀರ್ಯ :—

ಮೂರು ಲೋಕಗಳು ನನ್ನ ಭಜಬಲ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ತಲ್ಲಣಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಸಹಸ್ರಬಾಹು ಕಾರ್ಯವೀರ್ಯನಿಗೆ ಆ ಕಿರಾತ ವೃತ್ತಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಎಣೆಯೇ? ಆ ರಾಮನು, ಆ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪರಾಕ್ರಮದ ಜಂಭಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆಲ್ಲಾ ಅಹಂಕಾರವು ತಲೆಗೆರಿದಿ ಹೋಗಿರುವಂತಿದೆ. ನೀವೂ ಅದೇ ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಎನೇನೋ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಿರಿ.

ನಾರದ :—

ಹೈಹಯನೇ ! ರಾಮನು ಜಂಭಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಪೋರನೇ? ಬ್ರಹ್ಮನಿಷ್ಠರಾದ ತಪಸ್ವಿಗಳಿಗೆ ಅಹಂಕಾರವು ತಲೆಗೆರಿದೆಯೋ?

ಬ್ರಹ್ಮಮಾನಸಪುತ್ರನಾದ ನಾನು ವೈಮರೆತವನೋ ? ಇವೆಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ ಅಂತ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವ ಚಿತ್ರಗಳು.

ಕಾರ್ತೃವೀರ್ಯ :

ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಯೇ ! ಇಷ್ಟೊಂದು ಅಗ್ರಹವೇಕೆ ? ನಿನಗೆ ಆ ರಾಮನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಅಭಿಮಾನ ! ಆ ಅಭಿಮಾನದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಮರತೇ ಬಿಟ್ಟಿರುವೆ. ಆ ರಾಮನು ನನ್ನನ್ನು ಜಯಿಸುವನೆಂಬುದು ನಿನ್ನಹಂಬಲ ! ನಾನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಾಯುವೆನೆಂಬುದು ನಿನ್ನ ಭ್ರಾಂತಿ ! ಆ ಲೋಕಕಂಟಕನಾದ ರಾವಣನನ್ನು ಕುಟ್ಟಿಕಟ್ಟಿ ತಂದವನು ನಾನಲ್ಲವೇ ? ಅಂದು ತಪಸ್ವಿಗಳಿಗೆ ಅಭಯವಿತ್ತವನು ನಾನಲ್ಲವೇ ? ಕುಬೇರನೊಡನೆ ಯುದ್ಧವು ಸಂಭವಿಸಿದಾಗ ಆ ರಜತಗಿರಿಯು ನನ್ನ ಅಬ್ಬರದಲ್ಲಿ ತರಗೆಲೆಯಂತೆ ನಡುಗಿದುದನ್ನು ನೀನು ನೋಡಲಿಲ್ಲವೇ ? ಇದನ್ನು ತಪಸ್ವಿಗಳು ಅರಿಯರೋ ? ಆಗ ಈ ಪರಶುರಾಮನೆಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ್ದ ? ಇರಲಿ ಬಾಯಿವಾತಿನಿಂದ ಫಲವೇನು ? ನಾರದರೇ ! ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯೇನು ? ಶಾಪವೋ ? ಛಲವೋ ?

ನಾರದ :

ಭಯಂಕರ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ! ಸಮಸ್ತ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಕಲ್ಗಿಲ ಮಾಡುವ ವೀರಾವೇಶ !

ಕಾರ್ತೃವೀರ್ಯ :—

ಆ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯೇನು ? ತಪ್ಪಿದರೆ.....?

ನಾರದ :—

ಕಾರ್ತೃವೀರನೇ ! ಕೇಳು. ಆ ಭಾರ್ಗವ ರಾಮನು ತಾನು ಅಚರಿಸಿರುವ ತಪಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಅಣೆಯಿಟ್ಟು ಬ್ರಹ್ಮನಿಷ್ಠರಾದ ತಪಸ್ವಿ

ಗಳ ಮುಂದೆ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಮದೋನ್ಮತ್ತನಾದ ನಿನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಕಡಿದುರುಳಿಸುವೆನೆಂದು ; ನಿನ್ನ ಕುಲವನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡುವೆನೆಂದು ; ಈ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ತೊಡೆದು ಬಿಡುವೆನೆಂದು. ರಾಜನೇ ! ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗವೇ ಇಲ್ಲ. ನೀನು ಹೋಗಿ ಆ ರಾಮನಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮಾಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡು.

ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯ :—

ರಾಮನಿಗೆ ನಾನು ಶರಣಾಗತನಾಗುವುದೇ ? ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯನು ಯಾರಲ್ಲಿಯೂ ದಯಾಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡುವ ಫಿಕಾರಿಯಲ್ಲ. ಭಯಪಡುವ ಹೇಳಿಯಲ್ಲ. ಈ ಭುಜಗಳಲ್ಲಿ ಬಲವಿದೆ. ಈ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿ ಇದೆ. ಈ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಸೌರುಷವಿದೆ. ಈ ಧನುಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತೇಜಸ್ಸಿದೆ. ಈ ಘಡೆಯು ವೀರಾದಿವೀರರ ರಕ್ತಸಾನ ಮಾಡಿ ಹುರಿಗೊಂಡಿದೆ. ನಾನು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸೊಕ್ಕನ್ನು ಸೈರಿಸಲಾರೆ. ಆ ರಾಮನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯ ಅಡಂಬರವನ್ನು ಕೇಳಲಾರೆ.

ನಾರದ :—

ಹೈಹಯನೇ ! ಹೋಗಿಬರುವೆನು. ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡು. ನಿನಗೂ ರಾಮನಿಗೂ ಯುದ್ಧವಾದರೆ ಅದರ ಪರಿಣಾಮವು ಅತಿಭಯಂಕರ.

ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯ :—

ಆಗಲಿ ಹೊರಡಿ. ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯನೋ ರಾಮನೋ, ಇಬ್ಬರಲ್ಲೊಬ್ಬರು ಜೀವಿಸಿರಬೇಕು.

ನಾರದ :—

ಹೌದು ! ಅದನ್ನೇ ಲೋಕವೂ ಹಾರೈಸುತ್ತದೆ.

ವಿಷ್ಣುಂಭ

ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯನು ರಕ್ತವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟು, ರಕ್ತಚಂದನವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ರಕ್ತಮಾಲ್ಯಾಲಂಕೃತನಾಗಿ ಮಹಾಧನುಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿದು ಭಯಂಕರಾಕಾರನಾಗಿ ಅಂತಃಪುರದಿಂದ ಹೊರ ಹೊರಡುವನು.

ರಾಣಿ :—

ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ವಿಜಯವಾಗಲಿ! ಇದೇನು ಭಯಂಕರವೇಷ? ಎತ್ತಕಡೆಗೆ ವಿಜಯಯಾತ್ರೆ ?

ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯ :—

ಮಹಾರಾಣಿಯೇ! ತಪೋವನಗಳ ಮೇಲೆ.

ರಾಣಿ :—

ಧರ್ಮರಕ್ಷಕನಾದ ನೀನು ತಪೋವನಗಳಿಗೆ ವಿನೀತವೇಷ ಭೂಷಣಗಳಿಂದ ಹೋಗುವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲವೆ ?

ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯ :—

ತಪಸ್ವಿಗಳು ವಿನೀತರಾಗಿಲ್ಲ. ಅವರು ನನ್ನ ಚಕ್ರವರ್ತಿತ್ವ ವನ್ನೇ ಅಲ್ಲಗಳೆಯುತ್ತಾರೆ.

ರಾಣಿ :—

ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತಪಸ್ವಿಗಳ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವಿರಾ ? ಪೂಜ ನಿಯರಾದ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಮೇಲೆ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನೆತ್ತುವಿರಾ ?

ಕಾರ್ಯವಿಠ್ಯ :—

ಅವರು ತಪಸ್ವಿಗಳೆಂದು ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಪೂಜ
ನಿಯರೆಂದು ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಅವರು
ರಾಜಪ್ರಜೆಗಳ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ಅವರಿಗೆ
ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ರಾಣಿ :—

ಮಹಾರಾಜನೇ ! ನೀನು ಧರ್ಮಬದ್ಧನಾದರೆ ಅವರು ನಿನ್ನ
ರಾಜತ್ವಕ್ಕೆ ತಲೆಬಾಗಿರುವರು.

ಕಾರ್ಯವಿಠ್ಯ :—

ನಾನು ಯಾವುವಕ್ಕೂ ಬದ್ಧನಲ್ಲ. ನಾನು ಸರ್ವತಂತ್ರ
ಸ್ವತಂತ್ರನು ! ಧರ್ಮದ ನಿಯಾಮಕನು ನಾನು. ಧರ್ಮರಕ್ಷಕನು
ನಾನು. ಬೀಡವೆಂದು ತೋರಿದಾಗ ಅವನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆಯುವವನು
ನಾನು

ರಾಣಿ :—

ನೀನು ತಪಸ್ವಿಗಳ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರೆ ನಾವು ಅನಾಥಿ
ಯರಾಗುವೆವು

ಕಾರ್ಯವಿಠ್ಯ :—

ನನ್ನ ಚಕ್ರವರ್ತಿತ್ವೆ! ಅದೇ ನನ್ನ ಮಹತ್ವದವಿ! ಅದಕ್ಕೆ ಕುಂದ
ಕನಾದರೆ ನಾನು ಬದುಕಿದ್ದರೂ ವ್ಯರ್ಥ! ನಾನು ಸಾರ್ವಭೌಮನಲ್ಲ
ದಿದ್ದರೆ, ನನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯು ಅಪ್ರತಿಹತವಾಗಿ ನಡೆಯದಿದ್ದರೆ, ನನ್ನ ಸುಖ
ನನ್ನ ಭೋಗ, ನನ್ನ ಭಾಗ್ಯ, ಇವೆಲ್ಲವೂ ನನಗೆ ಸೊಗಸವು. ನನ್ನ
ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಪದವಿಯೇ ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವ !

ರಾಣಿ :—

ನಿನೇ ನಮ್ಮ ಪರ್ಮಪ್ಪ! ನಮ್ಮಗತಿ ಏನು? ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ?

ಕಾತ್ಯವೀರೈ :—

ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ!

ಚತುರ್ಥದೃಶ್ಯ

(ಹಿಮವತ್ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಗಂಗಾತೀರದಲ್ಲಿ ಕಶ್ಯಪ ಮಹರ್ಷಿಯ ಆಶ್ರಮ)

ಮಹರ್ಷಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಬಂದು ಸೇರಿಧಾರೆ.

ಕಶ್ಯಪ ಮಹರ್ಷಿಯು ಯಜ್ಞದೀಕ್ಷಿತನಾಗಿ ಮಹಾಸತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಕಲ್ಪವಾಡಿಧಾನೆ.

ಭಾರ್ಗವ ರಾಮನು ಮಹಾಧನುಸ್ಸನ್ನು ಧರಿಸಿ ಯಜ್ಞರಕ್ಷಕನಾಗಿ ನಿಂತಿಧಾನೆ.

ಭೀಷಣಾಕಾರಣಾದ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನು ಯಜ್ಞಭೂಮಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನು ಯಜ್ಞಮಂಟಪವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಕಶ್ಯಪ ಮಹರ್ಷಿಯ ಮುಂದೆ ಬಂದು.

ಮಹರ್ಷಿಯೇ ! ತ್ರಿಲೋಕ ವಿಜಯಿಯಾದ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನು ಅಭಿವಂದಿಸುವನು.

ಕಶ್ಯಪ :—

ಹೈಹಯಾಧಿಪನೇ ! ಶ್ರೀಯೋಸ್ತು !

ಆಸನವನ್ನಲಂಕರಿಸು. ಅರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು.

ಕಾರ್ಯವಿಠ್ಯೆ !

ಮಹರ್ಷಿಯೇ ! ನೀನು ಯಜ್ಞವನ್ನಾರಂಭಿಸಿರುವೆಯೆಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಎರಡು ಅಪೇಕ್ಷೆಗಳಿಂದ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಸಮಯವು ಸರಿಯಾಗಿದೆ.

ಕಶ್ಯಪ : —

ನಿನ್ನ ಅಭಿಷ್ಠಗಳಾವುವು ?

ಕಾರ್ಯವಿಠ್ಯೆ :—

ಮಹರ್ಷಿಯೇ ! ಈ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಹವಿರ್ಭಾಗವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ಈ ಮಹಾಸತ್ರದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅಗ್ರಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಕಶ್ಯಪ :—

ಕಾರ್ಯವಿಠ್ಯೆನೇ ! ನೀನು ಈ ಬ್ರಹ್ಮವೃಂದದಲ್ಲಿ, ಈ ತಪಸ್ವಿ ಕುಲದಲ್ಲಿ, ಈ ಸಾಹಸವನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಿದೆ?

ಕಾರ್ಯವಿಠ್ಯೆ :—

ಮಹರ್ಷಿಯೇ ! ಸಾಹಸವೇನು? ಅದು ನನ್ನ ಅಧಿಕಾರ ನಾನು ದೇವತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ಮೊದಲು ಹವಿರ್ಭಾಗವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ನಾನು ಈ ಭೂಮಂಡಲದ ಚಕ್ರವರ್ತಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಗ್ರಪೂಜೆಯು ನನಗೆ ಸಲ್ಲತಕ್ಕದ್ದು.

ಕಶ್ಯಪ :—

ದೇವತೆಗಳ ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ನಾವು ಅವರಿಗೆ ಹವಿರ್ಭಾಗ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಪೇದದ ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಹವಿರ್ಭಾಗವು ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಭೋಗಲಾಲಸೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವ ರಾಜರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಪೂಜೆ ಇಲ್ಲ! ಅದು ಯಜ್ಞ ರಕ್ಷಕರಿಗೆ ಸಲ್ಲತಕ್ಕದ್ದು.

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ :—

ನನಗೆ ಹವಿರ್ಭಾಗವನ್ನು ಕೊಡದ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳ್ಳು ಬಂದು ಹೇಗೆ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಹವಿರ್ಭಾಗಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ?

ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಭಯದಿಂದ ಓಡುತ್ತಾರೆ

ಆಗ—, ಆಗ—,

ನಿಮ್ಮ ಯಜ್ಞವೆಲ್ಲಿ? ಹವಿರ್ಭಾಗವಾರಿಗೆ? ಸ್ವೀಕರಿಸುವವ ರಾರು ?

ಕಶ್ಯಪ :—

ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕರೆಯುವುದಿಲ್ಲ, ಅವರನ್ನು ನಾವು ಪೂಜಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ ಅವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಮಾಡಿ ಪೂಜೆಮಾಡುವುದನ್ನು ನಾವು ಬಲ್ಲೆವು. ನಿನಗೆ ದೇವತೆಗಳು ಭಯಪಡಬಹುದು, ನಾವು ಭಯಪಡುವವರಲ್ಲ !

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ :—

ನಿಮ್ಮ ಯಜ್ಞ ರಕ್ಷಕರಾರು ?

ಕಶ್ಯಪ :—

ಭಾರ್ಗವ ರಾಮನು.

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ :—

ರಾಮನಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಪೂಜೆಯೋ ?

ಕಶ್ಯಪ :—

ಇಲ್ಲಿ ರಾಮನಿಗೆ? ಆಗ್ರಪೂಜೆ!

ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯ :—

ಈ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಹವಿರ್ಭಾಗ! ಆಗ್ರಪೂಜೆ, ಅಥವಾ ಯುದ್ಧ!

ಯಾವುದಾದರೂ ನನಗೆ ಇಷ್ಟವೆ.

ಯಜ್ಞಶಾಲೆಯ ಮಹಾದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ರಾಮನು ಧನುಷ್ಮಂಕಾರ ಮಾಡುವನು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು :—

ಮಹಾರಾಜನೇ ಇದು ಯಜ್ಞಭೂಮಿ!

ಅದೋ! ಅಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಕ್ಷೇತ್ರ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗು. ನಿನ್ನನ್ನು ಆ ಧನುಷ್ಮಂಕಾರವು ಕರಿಯುತ್ತಿದೆ.

ಶೂರನಾದರೆ ಹೋಗಿ ರಾಮನ ಮುಂದೆ ನಿಂತುಯುದ್ಧವಾಡು!

ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯ :—

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ! ಇಂದು ನನಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಪ್ರಿಯವಾದುದು ಮತ್ತಾವುದೂ ಇಲ್ಲ!

[ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹಾರಿಹೋಗಿ ಅಟ್ಟಹಾಸದಿಂದ ರಾಮನ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲುವನು]

ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯ :—

ರಾಮಾ! ಈಗ ನೀನು ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆ! ನಿನ್ನ ಆಯುಷ್ಯವು ಇಂದಿಗೆ ಮುಗಿಯಿತು!

ಭಾರ್ಗವ :—

ಹೈಹಯನೇ! ನಿಲ್ಲು! ಓಡಿ ಹೋಗಬೇಡ! ನೀನು ಅಂದು ನಮ್ಮ ಅಶ್ವಮುಕ್ತೆ ಬಂದಿದ್ದೆ. ಕಿರಾತನಂತೆ ಸ್ವರ್ಣಧೇನುವನ್ನು ಹಿಂಸೆ ಮಾಡಿದೆ. ರಾಕ್ಷಸನಂತೆ ತಪಸ್ವಿಗಳನ್ನು ಭಯಪಡಿಸಿದೆ. ಕೃಷ್ಣನ ಹಾಗೆ ಓಡಿಹೋದೆ. ಅಂದು ನನ್ನ ಎದುರಿಗೆ ನೀನು ನಿಂತಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಅವತಾರವು ಅಗಲೇ ಪೂರ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ಈಗ ಸಂನ್ನಿಹಿತವಾಗಿದೆ

ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯ :—

ರಾಮನೇ! ಇಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಅಗ್ರಪೂಜೆಯೋ? ನೀನು ಯಜ್ಞ ರಕ್ಷಕನೋ?

ರಾಮ :—

ಧರ್ಮದ್ರೋಹಿಯಾದ ನಿನಗೆ ಅಗ್ರಪೂಜೆಯು ಬೇಕೋ? ಭೋಗಪರಾಯಣನಾದ ನೀನು ಹವಿರ್ಭಾಗಕ್ಕೆ ಆಶಿಪಟ್ಟಿಯೋ?

ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯ :—

ಮಾತೃವಧೆ ಮಾಡಿದ ನಿನಗೆ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳ ಮಾತೇಕೆ? ಮಾತೃಘಾತುಕನಾದ ಪಾಪಿಯೇ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ನಿನಗೆ ಶಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದ ಅಧಿಕಾರವೆಲ್ಲಿದೆ? ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಲ. ವೃತ್ತಿಯು ಕಿರಾತವೃತ್ತಿ!

ರಾಮ :—

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಶಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದು ನೀವು ಭೋಗದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದಾಗ, ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಉನ್ಮತ್ತರಾದಾಗ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಘರ್ಮಕ್ಕೆ ಗ್ಲಾನಿಯಾವರಿಸಿದಾಗ, ಅಧರ್ಮದ ಅಭ್ಯುದಯವಾದಾಗ!

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ :—

ರಾಮನೇ ! ಧರ್ಮ, ಅಧರ್ಮಗಳ ಗೊಡ್ಡವಾದಕ್ಕೆ ನಾನು ಬಂದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಬಂದಿರುವುದು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ. ನಿಲ್ಲು !

(ಇಬ್ಬರಿಗೂ ತುಮುಲ ಯುದ್ಧವಾಗುವುದು.)

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ :—

ರಾಮನೇ ! ನೀನು ವೀರನೇ ಹೌದು. ಬಲು ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದೆ. ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಯಾವ ವೀರನೂ ನನ್ನೊಡನೆ ಹೀಗೆ ಸರಿನಿಂತು ಯುದ್ಧಮಾಡಿದವನೇ ಇಲ್ಲ ! ನಾನು ನಿನ್ನ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿದೆ. ನೀನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. ನಿನ್ನೊಡನೆ ಯುದ್ಧವೇಕೆ ? ಓಡಿಹೋಗು. ನಿನ್ನನ್ನು ಕರುಣೆಯಿಂದ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವೆನು.

ರಾಮ :—

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನೇ ! ನಿನ್ನ ಕರುಣೆಯನ್ನು ಕೋರುವ ಕುನ್ನಿಯು ನಾನಲ್ಲ. ಈಗಲೇ ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಬಾಣಗಳು ಹೀರುತ್ತವೆ.

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ :—

ನೀನು ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಹೀರುವೆಯಾ ? ನೀನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮುಂದೆ ಬಲು ಜಂಭಕೊಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವೆಯಂತೆ ! ಸಾಹಸದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವೆಯಂತೆ ! ಸಹಸ್ರಬಾಹು ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವುದಾಗಿ ನಿನ್ನ ಮಹಾಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಂತೆ !

ರಾಮ :—

ಹೈಹಯನೇ ! ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯು ಇನ್ನೊಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾಗುವುದು.

ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯ :—

ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವೆಯಾ? ನಿನ್ನ ಭುಜದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಬಲ
ವಿರುವುದೇ? ನಿನ್ನ ಬಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಶಕ್ತಿಯಿರುವುದೇ!

ರಾಮ :—

ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯನೇ! ಕೊಲ್ಲುವೆನು ನಿನ್ನನ್ನು! ನಿನ್ನನ್ನು
ವಾತ್ರವಲ್ಲ! ನಿನ್ನ ಕುಲವನ್ನು! ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಧರ್ಮದ್ರೋಹಿಗ
ಳಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಕುಲವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಮೂಲವಾಗಿ ನಾಶಮಾಡುವೆನು.

ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯನು ಕ್ರೋಧೋದ್ದೀಪಿತನಾಗಿ ಸಹಸ್ರಬಾಹುಗ
ಳಿಂದ ರಾಮನ ಹೃದಯವನ್ನು ಭೇದಿಸುವಂತಹ ಬಾಣಪ್ರಯೋಗ
ಮಾಡುವನು. ರಾಮನು ಒಂದೇ ಬಾಣದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಬಾಣಗಳನ್ನು
ಕತ್ತರಿಸಿ ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯನಮೇಲೆ ಅಸ್ತ್ರಪ್ರಯೋಗಮಾಡುವನು.

ಬಾಣವು ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯನ ಹೃದಯವನ್ನು ಭೇದಿಸುವುದು.

ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯನು ಭಯಂಕರನಾದಮಾಡುತ್ತಾ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ
ಬೀಳುವನು.

ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯ :—

ರಾಮನೇ! ನೀನು ಶೂರನಹುದು. ಧನುರ್ಧಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ
ನಹುದು. ಕಾರ್ತ್ಯವೀರ್ಯನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ಮಹಾ ಪ್ರತಾಪಶಾಲಿ
ಯಹುದು. ನಾನು ಮೃತನಾದೆ. ನಿನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯು ಜಯಿಸಿತು.
ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಗೆದ್ದೆ. ಆದರೆ ಈ ನನ್ನ ಅಖಂಡ
ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿಯಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ನೀನು ಜಯಿಸಲಿಲ್ಲ.
ಅದು ನಿನ್ನದಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಅದು ಕ್ಷತ್ರಿಯರದು.

ನನ್ನ ಪುತ್ರರು, ನನ್ನ ಕುಲದವರು, ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು! ಅದು
ನನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ! ಅದು ಶಾಶ್ವತ!!

ವಿಷ್ಣುಂಭ.

ವನವಾಸಿಗಳು :—

ಆಹಾ ! ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಅಘಾತ ಪ್ರಘಾತಗಳು !

ಸ್ವರ್ಣಧೇನುವಿನ ಆಶೆ ! ಕಾರ್ತೃವೀರ್ಯನ ಅಭಿಭವ ! ಪೂಜ್ಯ ಪೂಜಾವ್ಯತಿಕ್ರಮ ! ಭಾರ್ಗವನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ! ಕಶ್ಯಪನ ಮಹಾಸತ್ಯ ! ಕಾರ್ತೃವೀರ್ಯನ ಉನ್ನತಕೃತ್ಯ, ಸಂಹಾರ ! ಎಷ್ಟು ಅಘಟನಘಟನಾ ವಳಿಗಳು ! ಭಾರ್ಗವನು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನೇನೋ ಪೂರ್ಣಮಾಡಿದನು. ಕಾರ್ತೃವೀರ್ಯನ ಸಂಹಾರದಿಂದ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇಮವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಕ್ಷೋಭವೆದ್ದಿತು. ಹೈಹಯರು ಪಿತೃವಧೆಯಿಂದ ಕ್ರೋಧಾ ವಿಷ್ಣುರಾಗಿ ಲೋಕಕಂಟಕರಾದರು.

ಶಿವ ! ಶಿವಾ ! ಆ ಹೈಹಯರು ತಪಸ್ಸಾವ್ರಾಜ್ಯಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದ ಭೃಗುಮಹರ್ಷಿಯ ಶಿರಶ್ಚೆಂದ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರು. ಭಾರ್ಗವನು ರೋಷ, ಕ್ರೋಧಗಳಿಂದ ಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಬಾಣಗಳು ದಾವಾನಲನಂತೆ ಲೋಕವನ್ನು ಸುಡುತ್ತಿವೆ. ಆ ಮಹಾಜ್ವಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ಷತ್ರಕುಲವು ಪತಂಗಗಳಂತೆ ಬೀಳುತ್ತಿದೆ.

ಈ ಉನ್ನತ ಭಾರ್ಗವನನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸುವವರಾರು ? ಎಲ್ಲಿಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ, ಶಾಂತಿ ಇಲ್ಲ. ಸುಖವಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಪಂಚವು ಉಳಿಯುವುದೋ, ಈ ಕಾಲರುದ್ರನ ವಿಕಟಾಟ್ಟಹಾಸದಲ್ಲಿ ಬಿಂದು ಭಸ್ಮವಾಗಿ ಹೋಗುವುದೋ !

ಪಂಚಮದೃಶ್ಯ

ಕಶ್ಯಪ ಮಹರ್ಷಿಯು ಅಹ್ಮಿಕವನ್ನು ಪೂರ್ತಿಗೈದು ಲೋಕಾನು
ಗ್ರಹವನ್ನು ಆಶಿಸಿರುವನು.

ಋಷಿಗಳು ಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸುವರು.

ಕಶ್ಯಪ :—

ನಿಸ್ಪ್ರಾಂತಮರೆ! ಸಮಸ್ತ ಲೋಕಗಳೂ ಸುಖವಾಗಿರುವವೆ?
ನಿಮ್ಮಗಳ ತಪಸ್ಸು ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿರುವುದೇ ?

ಋಷಿಗಳು :—

ಲೋಕವು ಕ್ಷೋಭೆಗೊಂಡಿರುವುದು. ಸುಖವೆಲ್ಲಿದೆ? ತಪೋ
ವನಗಳಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸು ಇಲ್ಲ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇಮವೂ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರಳ
ಯಾಗ್ನಿ ಎದ್ದಿದೆ. ಭಯ, ಕ್ರೋಧ, ದ್ವೇಷ, ಅಂಧಕಾರ, ಹಿಂಸೆಗಳಲ್ಲಿ
ಲೋಕವು ಮುಳುಗಿ ಹೋಗಿದೆ.

ಕಶ್ಯಪ :—

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಸಂಕಟವು ಯಾರಿಂದ ? ಯಾರಿಂದ
ಇಷ್ಟು ಪ್ರಳಯ ? ರಕ್ಷಕರಿಲ್ಲವೆ ?

ಋಷಿಗಳು :—

ಮಹರ್ಷಿಯೇ ನಿನ್ನ ಜ್ಞಾನವೃಷ್ಟಿಗೈ ಅಗೋಚರವಾದುದಾ
ವುದು? ನಿನ್ನ ಮಹಾಸತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನ ಸಂಹಾರದಿಂದ

ಆರಂಭವಾದ ರಾಮನ ಕ್ರೋಧವು ಇನ್ನೂ ಶಮನವಾಗಿಲ್ಲ. ಭೃಗು ಮಹರ್ಷಿಯ ವಧೆಯಿಂದಂತೂ ಉರಿಯುವ ಯಜ್ಞೇಶ್ವರನಿಗೆ ಆ ಜ್ಯಾಹೃತಿ ಮಾಡಿದಂತಾಗಿದೆ. ಆ ಭೈರವತಾಂಡವವು ಲೋಕವನ್ನು ಕಬಳಿಸುತ್ತಿದೆ.

ರಾಮನು ಅನಿಶ್ರಾಂತವಾಗಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಕಂಠಕರೂ, ಧರ್ಮರಕ್ಷಕರೂ, ಎಲ್ಲರೂ ಆಹುತಿಯಾಗಿ ಹೋದರು. ರಾಮನು ಉನ್ಮತ್ತನಾಗಿಧಾನೆ. ಆ ಕ್ಷತ್ರಕುಲ ಸಂಹಾರ ರುದ್ರನ ಆವೇಶದಲ್ಲಿ, ಲೋಕದ ಹಿತಾಹಿತಗಳ ಲಕ್ಷ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕುಲದ ಮೊಳಕೆಗಳು ಕೂಡಾ ಉಳಿಯುವಂತಿಲ್ಲ.

ಮಹರ್ಷಿಯೇ ! ಲೋಕವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸು. ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಒಗೆದು ರಾಮನು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ತೆರಳಿದಲ್ಲದೆ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಕ್ಷೇಮವಿಲ್ಲ. ಆ ಭಾರ್ಗವನನ್ನು ಲೋಕಸಂಹಾರದಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯು ನಿನಗಲ್ಲದೇ ಮತ್ತಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ಈಗ ಹರಿಹರ ಬ್ರಹ್ಮರು ಬಂದರೂ ರಾಮನನ್ನು ದಮನಮಾಡಲಾರರು. ನೀನು ಈ ಪ್ರಳಯವನ್ನು ತಡೆಯಬಲ್ಲೆ. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅಂಥಾ ತಪಶ್ಯಕ್ತಿ ಇರುವುದು. ನಿನ್ನಿಂದ ಲೋಕದ ಉದ್ಧಾರವಾಗಬೇಕು. ಇಲ್ಲವೇ ನಾಶವು ಸಿದ್ಧ ! ಲೋಕವನ್ನು ಕರುಣಿಸು.

ಕಶ್ಯಪ :—

ವಿಸ್ತರಿಸಿ! ರಾಮನ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಈ ದಾವಾನಲವು ಎದ್ದಿಲ್ಲ. ರಾಮಬಾಣದಿಂದ ಪ್ರಳಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮನಿಷ್ಠನಾದ ಭೃಗು ಮಹರ್ಷಿಯ ಘೋರವಧೆ! ಅದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಳಯದ ಕರಾಳರೂಪವು ಎದ್ದಿದೆ. ಆ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯು ಲೋಕವನ್ನು ಕಬಳಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಭಾರ್ಗವನು ನಿಮಿತ್ತ ಮಾತ್ರ! ರಾಮನನ್ನು ನಾನು ತಡೆಯಬಲ್ಲೆ. ಆದರೆ ಆ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯ ಪಾಪವನ್ನು ಶಮನ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯು ಈ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ಆ ಘೋರಕೃತ್ಯದ ಫಲವನ್ನು ಕಲ್ಪಾಂತದವರೆಗೆ ಈ ಲೋಕವು ಅನುಭವಿಸಲೇ ಬೇಕು.

ಮುಷಿಗಳಿರಾ ! ನೀವು ಆ ಶ್ರಮಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿ ಲೋಕ ಕ್ಷೇಮಾರ್ಥವಾಗಿ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿರಿ. ನಾನು ರಾಮನನ್ನು ಸಮಾಧಾನನಾಡಿ ಕ್ಷತ್ರಕ್ಷಯವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಕಳುಹುವೆನು.

ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಲಿ.

[ಕಶ್ಯಪನು ರಾಮನನ್ನು ಹೆಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೊರಡುವನು.

ಭಾರ್ಗವನು ವ್ಯಾಘ್ರಚರ್ಮವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಹೆದೆಯೇರಿಸಿದ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು, ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕ್ರೋಧಾನಲವನು ಕಾಣುತ್ತಾ, ಭೂಮಿಯು ಆದರುವಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತಾ, ಉಸ್ಮತ್ತವೇಷದಿಂದ ವೇಗವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವನು.

ಕಶ್ಯಪ ಮಹರ್ಷಿಯು ಎದುರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವನು]

ರಾಮ :—

ಯಾರು ನನ್ನ ಗತಿಯನ್ನು ತಡೆಯುವರು? (ಎಂದು ಘರ್ಜಿಸುತ್ತಾ ಕಶ್ಯಪನನ್ನು ನೋಡುವನು.)

ಬ್ರಹ್ಮನಿಷ್ಠನಾದ ಮಹರ್ಷಿಯೇ! ಭಾರ್ಗವ ರಾಮನು ಅಭಿವಂದಿಸುವನು.

ಕಶ್ಯಪ:—

ಲೋಕ ರಕ್ಷಕನೇ! ಧರ್ಮೋದ್ಧಾರಕನೇ! ಶಾಂತನಾಗು.
ರಾಮನೇ! ಎತ್ತಹೋಗುತ್ತಿರುವೆ? ಏನು ಈ ಆವೇಶ? ಈ ಉದ್ವೇಗ?

ರಾಮ :—

ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಯೇ! ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಧರ್ಮವು ಬೆಳೆದುಹೋಗಿದೆ.
ಈ ಪಾಪವನ್ನು ನೋಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನೋಡಿ ಸಹಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ
ಮದೋನ್ಮತ್ತರಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಲೋಕವನ್ನು ಹಿಂಸೆಮಾಡುತ್ತಾ
ತಪಸ್ವಿಗಳನ್ನು ನೋಯಿಸುತ್ತಾ, ಲೋಕ ಕಂಟಕರಾಗಿ ಧರ್ಮ
ದ್ರೋಹಿಗಳಾದರು. ಈಗ ದೈವದ್ರೋಹಕ್ಕೆ ಆರಂಭವಾಗಿದೆ.
ಕ್ಷತ್ರಿಯಕುಲವನ್ನೇ ಸಂಹಾರಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಎಲ್ಲಿಯೋ, ಆ
ಆಯೋಧ್ಯೆಯ ದಶರಥ. ಅವನು ಹೇಡಿಯಂತೆ ಓಡಿಹೋಗಿ ಪೆತು
ಕೊಂಡು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದವನು. ಅವನ ಮಗ
ನೊಬ್ಬ ರಾಮನಂತೆ! ಅವನು ಮೊನ್ನೆತಾನೇ ಮಿಥಿಲಾನಗರಿಯಲ್ಲಿ
ಪರಮೇಶನ ಧನುರ್ಭಂಗಮಾಡಿದನಂತೆ! ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಅಂಥಾ
ಭುಜಬಲವೆಂದರೆ ಅದು ನನ್ನ ಕ್ರೋಧವನ್ನು ಇಮ್ಮಡಿ ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತದೆ.
ಪರಮೇಶನ ಧನುರ್ಭಂಗವೆಂದರೆ ಅದು ದೈವದ್ರೋಹವು ಮಾತ್ರ
ವಲ್ಲ; ಧನುರ್ಧಾರಿಯಾದ ನನಗೆ ಕಳಂಕ! ನನ್ನ ಕ್ಷತ್ರದಮನದ
ಮಹಾಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗೆ ಭಂಗ! ಇದನ್ನು ನಾನು ಸಹಿಸಲಾರೆ! ಆ ರಾಮನ
ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನಡಗಿಸಲು ಹೊರಟಿದ್ದೇನೆ.

ಕಶ್ಯಪ :—

ರಾಮನೇ! ಭಾರ್ಗವನೇ! ನಿನ್ನ ಘೋರ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಿಂದ
ಲೋಕವು ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಧರ್ಮವಿಮುಖರಾಗಿ
ಭೋಗದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರೆ, ಅವರ ಹಾನಿಯಾಗುತ್ತದೆ; ನಿನ್ನ
ಕ್ರೋಧಾವೇಶದಿಂದ ಪ್ರಪಂಚದ ಹಾನಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ

ಸುಖವಿಲ್ಲ. ಶಾಂತಿಯಿಲ್ಲ. ಪ್ರಳಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನೀನೇ ಕಾರಣನು. ಈಗ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಹಿಂಸೆಯೆಲ್ಲಾ ನಿನ್ನದು. ನಿನ್ನವರಾದ ನಮ್ಮದು!

ರಾಮ :—

ಮಹರ್ಷಿಯೇ! ನಾನೇನು ಮಾಡಬೇಕು? ಲೋಕದ ಪಾಪವನ್ನು ಅದು ಅನುಭವಿಸಲೇಬೇಕು. ಕಾರ್ಯವಿರೈನ ಅತ್ಯಾಚಾರಕ್ಕೆ ಕ್ಷತ್ರಕುಲ ಕ್ಷಯವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಕಶ್ಯಪ :—

ಈಗ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿರುವುದು ಕಾರ್ಯವಿರೈನ ಅತ್ಯಾಚಾರವಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಕ್ರೋಧವಷ್ಟೆ! ನೀನು ಈಗ ಶಸ್ತ್ರಪರಿತ್ಯಾಗಮಾಡು ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗುವುದು.

ರಾಮ :—

ಶಸ್ತ್ರಪರಿತ್ಯಾಗಮಾಡಿದರೆ ನನ್ನ ಕ್ರೋಧವು ಶಮನವಾಗುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ?

ಕಶ್ಯಪ :—

ನಿನ್ನ ಕ್ರೋಧವು ಕ್ಷತ್ರವಧೆಯಿಂದ, ಲೋಕಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಶಮನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಕ್ರೋಧಾಗ್ನಿಗೆ ಅಜ್ಯಾಹುತಿಯಂತೆ!

ನೀನು ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿದರೆ ಕ್ರೋಧ ಶಮನವಾಗುವುದು. ರಾಮಾ! ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎದ್ದಿರುವ ಹಿಂಸೆ! ಸಂಕಟ! ಇವುಗಳ ದಾರುಣ ಸ್ವರೂಪವು ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲವೆ? ಅದಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಘೋರ ಸಂಕಲ್ಪ! ಕ್ಷತ್ರವಧೆಗಳೇ ಕಾರಣ!

ರಾಮ :—

ನನ್ನನ್ನೇನೋ ನೀನು ಶಮನಗೊಳಿಸಬಲ್ಲೆ! ಈ ಲೋಕವನ್ನು ಭೃಗುವಹರ್ಷಿಯ ವಧೆಯು ಸುಡುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಆದರ ಶಾಂತಿಗೆ ನೀನೇನು ಮಾಡುವೆ ?

ಕಶ್ಯಪ :—

ಲೋಕ ಕ್ಷೇವಾರ್ಥವಾಗಿ ನನ್ನ ತಪಸ್ಸನ್ನೆಲ್ಲಾ ಧಾರೆಯೆರೆಯುವೆನು. ಆದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಪಾಪವು ಶಾಂತವಾಗಲಿ! ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಲಿ!

ರಾಮ :—

ತಥಾಸ್ತು. ನನಗೆ ಯೇನು ಆಜ್ಞೆಮಾಡುವೆ ?

ಕಶ್ಯಪ :—

ನೀನು ಈ ಕ್ರೂರಕರ್ಮದಿಂದ ನಿವೃತ್ತನಾಗಿ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ತೆರಳು

ರಾಮ :—

ಈಗ ಭೂಮಿಗೆ ನಾಥರಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ರಕ್ಷಕರಿಲ್ಲ. ಈಗ ಈ ಭೂಮಿಯು ನನ್ನದು. ಇದನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಲಿ? ಧರ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಯ ಭಾರವನ್ನು ಯಾರಲ್ಲಿ ಇಡಲಿ !

ಕಶ್ಯಪ :

ನನ್ನ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ನೀನು ಕ್ಷತ್ರಕ್ಷಯಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಕರ್ತನು ನಾನು. ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನನಗೆ ದಾನಮಾಡು.

ರಾಮ :

ನಾನು ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ಸಂಹಾರಮಾಡಿ ಈ ಅಖಂಡ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನು ಜಯಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಭೂಮಿಯು ನನ್ನ ಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿದೆ

ಇದನ್ನು ನಿನಗೆ ದಾನಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಈ ಭೂಮಿಯ ಸ್ವರ್ಶವಿಲ್ಲದೇ ಸಮುದ್ರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಲೋಕಕ್ಷೇಮಾರ್ಥವಾಗಿ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸುವೆನು.

ಕಶ್ಯಪ :—

ರಾಮಾ ಈ ಭೂಮಿಯ ಈಗ ನನ್ನದೋ ?

ರಾಮ :—

ಹೌದು! ಇಂದಿನಿಂದ ಈ ಭೂಮಿಯು ನಿನ್ನದು. ಇನ್ನು ಇದು ಕಾಶ್ಯಪೀ !

ಕಶ್ಯಪ :—

ಹಾಗಾದರೆ ನನ್ನ ಅಜ್ಜಿಯಂತೆ ನೀನು ಈ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡು.

ರಾಮ :—

ಮಹರ್ಷಿಯೇ! ಈ ಮಹಾಸತ್ವವನ್ನು ಯಾರು ಧರಿಸುವರು ?

ಕಶ್ಯಪ :—

ಭಾರ್ಗವನೇ! ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನು ಧರ್ಮೋದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ದಶರಥರಾಮನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿರುವನು. ಅವನು ಲೋಕವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವನು. ಧರ್ಮವನ್ನು ದ್ಧಾರಮಾಡುವನು.

ಈ ಮಹಾಯೈಷ್ಠವ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಆ ಶ್ರೀರಾಮನಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸಿ, ನೀನು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ತೆರಳು

ನಾನೂ ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೋಗುವೆನು.

(ಇಬ್ಬರೂ ಹೊರಡುವರು)

ಶ್ರೀರಾಮನು ಸೀತಾದೇವಿಯ ವಿವಾದ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಿಥಿಲಾನಗರಿಯಿಂದ ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವನು.

ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಭಾರ್ಗವನು ಹೋಗಿ ಎದುರಿಸುವನು.

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ :—

ರಾಮನೆ ! ಭಾರ್ಗವನು ನಿನಗೆ ದರ್ಶನವಿತ್ತಿರುವನು. ಈತನಿಗೆ ಅಭಿವಂದಿಸು

ಶ್ರೀರಾಮನು ಭಾರ್ಗವನಿಗೆ ಅಭಿವಂದಿಸುವನು.

ಭಾರ್ಗವ :— ವಿಜಯೀಭವ.

(ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದನು.)

ಭಾರ್ಗವ :—

ರಾಮಚಂದ್ರನೆ ! ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಮಹರ್ಷಿಯ ಯಜ್ಞರಕ್ಷಣೆಯನ್ನೂ ಶಿವಧನುರ್ಭಂಗವನ್ನೂ ಕೇಳಿದೆ. ನಿನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ ನಿನ್ನ ಭುಜಬಲವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

ದಶರಥ :—

ಕೃತ್ರಕುಲಾಂತಕನಾದ ಭಾರ್ಗವನೆ ! ಕೃಪೆಮಾಡು ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು.

ಭಾರ್ಗವ :—

ದಶರಥ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯೇ ! ಭಯಪಡಬೇಡ ನನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯು ಅಧರ್ಮ ಸಂಹಾರಕ್ಕಾಗಿ, ಧರ್ಮರಕ್ಷಕರಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋತ್ತಮರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ದ್ವೇಷವಿಲ್ಲ.

ಲೋಕಕ್ಷೇಮಾರ್ಥವಾಗಿ ನನ್ನ ತಪಸ್ಸನ್ನೆಲ್ಲಾ ಧಾರೆಯೆರದು
ಧರ್ಮರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಈ ವೈಷ್ಣವ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ
ಒಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀರಾಮನೇ ! ಧರ್ಮರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಈ ಮಹಾ
ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು.

ಶ್ರೀರಾಮನು ಭಾರ್ಗವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ವೈಷ್ಣವ ಧನುಸ್ಸನ್ನು
ಪರಿಗ್ರಹಿಸುವನು.

ಭಾರ್ಗವ :—

ಸ್ವಸ್ತಿಪ್ರಜಾಭ್ಯ ಪರಿಪಾಲಯಂತಾಂ

ನ್ಯಾಯೈನ ಮಾರ್ಗೇಣಮಹೀಂ ಮಹೀಶಾಃ

ಗೋಬ್ರಹ್ಮಣೇಭ್ಯಃ ಶುಭಮಸ್ತು ನಿತ್ಯಂ

ಲೋಕಾ ಸ್ಸಮಸ್ತಾ ಸ್ಸುಖಿನೋಭವಂತು

ನಾನು ಸಕಲ ಲೋಕಗಳ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸುವೆನು.
ತಪಸ್ಸಿಗೆ ತೆರಳುವನು.

ಮೊಣೆಯಾರು ?

೧

ಮಾಧವರಾಯರನ್ನು ಒಲ್ಲವರು ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಅವರನ್ನು ಪುಣ್ಯಪುರಂದರು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು. ಪಿತೃರ್ಜಿತವಾದ ಆಸ್ತಿ ಅಷ್ಟೇನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಲ್ಲ. ರಾಮನ ಒಯಲಿನಲ್ಲಿ ದಸ್ತೀಡು ಎಕರೆ ಸ್ವಂತ ಗದ್ದೆ ಶ್ರೀರಂಗಸಟ್ಟಣದ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎಂಟು ಎಕರೆ ಖಾಯಂ ಗುತ್ತಿಗೆ ಗದ್ದೆ. ನಂಜನಗೂಡಿನ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ವೃತ್ತಿ. ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಠೆಮಾನ್ಯ. ವೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು, ಅಗ್ರಹಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು, ಅಂತು ಎರಡು ಮನೆಗಳ. ಏನೋ ಮುತ್ತೈದೆಯ ಕೈಯ ಭಿಕ್ಷೆ ಎಂಬಂತೆ ಅರಮನೆಯಿಂದ ತಿಂಗಳಿಗೆ ೬೦ ರೂಪಾಯಿ ರಕ್ಷಕೊಡಗೆ ಸಂಬಳ. ಇದಿಷ್ಟು ಅವರ ಉತ್ಪತ್ತಿ.

ಇನ್ನು ಮರ್ಯಾದೆಯ ವಿಚಾರ. ಅದರಲ್ಲೂ ಅವರಿಗೆ ಏನೂ ಕೊರತೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿಯ ತಟ್ಟೆ, ವೀಳ್ಯ, ಖಾಸಾಹಾರ. ಗುರುಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇವರು ಹೋದಾಗಲೆಲ್ಲ ತಪ್ಪದೆ ಶಾಲು ಜೋಡಿಯ ಮರ್ಯಾದೆ. ಅರಮನೆ ಗುರುಮನೆ ಗಳೆರಡಲ್ಲೂ ಮರ್ಯಾದೆಯುಂಟೆಂದಮೇಲೆ ಇನಾರು ರಾಯರಿಗೆ ತಪ್ಪಿನಡೆಯುವವರು ? ಅಲ್ಲದೆ, ರಾಯರ ಪುಲಿದ ಮೇಲೂ ಏನೋ ಇತ್ತು. ಆ

ಗಿರಲು ವಿಸಾಸೆ ಹುರಿಮಾಡಿ, ತಂಬುಲವನ್ನು ಒತ್ತಿದ ಕೆನ್ನೆಯ ಕೆಂಗಾವಿಯನ್ನು ಸಂಜೆಯ ಆಕಾಶದಂತೆ ಮೆರೆಯುತ್ತ, ವಿಶಾಲವಾದ ಕಣ್ಣಿನ ಧೈರ್ಯದ ನೋಟದಿಂದ ನೋಡುತ್ತ, ಒಂದೂವರೆಮುಂಡದ ದೈಯದಂತಹ ದೊಣ್ಣೆಯನ್ನು ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ಬೀಸಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಜಟ್ಟಿಯಂತೆ ದಿಟ್ಟವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ರಾಯರನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಯಾರಿಗೇ ಆಗಲಿ, ಒಂದು ಘಳಿಗೆ ನಿಂತು ನೋಡೋಣವೇ ಎನ್ನು ಸುವುದು. ಓರಕೋರೆಯಿಲ್ಲದೆ, ಚಿಂದವಾಗಿ ಸುತ್ತಿ ರುವ ಕೋರು ರುವಾಲು, ಸುಕ್ಕುಗಿಕ್ಕಿಲ್ಲದೆ ಈಗತಾನೆ ತೆಗೆದಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿರುವ ಅಗಸನ ಮಡಿಯಂತೆ ಕಾಣುವ ಸಿಲುವಂಗಿ, ಅಡ್ಡಹೊದಿಕೆ, ಸೋರೆಯ ಹೂವಿನಂತೆ, ಬೆಳ್ಳಗೆ ಕಂಡವರ ಕಣ್ಣನ್ನು ಕೋರ ಯಿಸುವ ಕಲಾಪತ್ತಿನ ಸಂಜೆ, ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿ ದರೆ ಕಂಡು ಮಾತನಾಡಿಸೋಣವೇ ಎನ್ನುಸುವುದು. ಸೊಗಸುಗಾರ ಭೀಮರಾಯರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳ ಬೇಕೆಂದರೆ “ಕಾರಂಜಿಯ ಕೆರೆಯಿಂದ ವೂರು ಬಿಂಗಿಗೆ ನೀರು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಹೆಂ ಗಸು ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷದವಳಾಗಲೀ, ರಾಯರ ಗಿರಕಿ ಚಡಾವಿನ ಸದ್ದು ಕೇಳಿದರೆ ನಿಂತ., ಕಣ್ಣು ಮರೆಯಾಗುವವರೆಗೂ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ಮುಂದೆ ಹೋದಾಳು.” ರಾಯರ “ಜೋಕ.” ಅಂತ ಹುದು.

ಮಕ್ಕಳುಮರಿ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿಯೂ ರಾಯರಿಗೆ ಕೊರ ತೆಯಿಲ್ಲ. ಕೈಗೆ ಬಂದ ಇಬ್ಬರು ಗಂಡುಮಕ್ಕಳು, ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಮಾನವಾಗಿ ಬಾಳಿಕೊಂಡಿ

ರುವ ಇಬ್ಬರು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು. ಯಾವಾಗಲೋ ಒಂದು ಗಂಡು ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಹೋದುವಂತೆ. ಆದರೇನು? ಮುರಿದ ಕೊಂಬೆಯ ಗುರುತಿವರೂ ಮರವು ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಬೆಳೆಯುವುದೇನಾದರೂ ನಿಂತೀತೇ? ಅಥವಾ ಕೊಳಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲು ಬಿದ್ದರೆ, ನೀರಿನ ಅಲೆದಾಟವೆಷ್ಟು ಹೊತ್ತು? ಹೋದ ಮಕ್ಕಳ ದುಃಖವು, ಇದ್ದ ಮಕ್ಕಳ ಸಂತೋಷದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು.

ನೆರೆಹೊರೆಯ ಹೆಂಗಸಿಗೆ ಮಾತ್ರ ರಾಯರ ವಿಚಾರದಲಿ ಕೊಂಚ ಅಸಮಾಧಾನ. ಅಥವಾ ಅವರ ವಿಚಾರ ಬಂದಾಗ ಕತ್ತನ್ನು ಸೊಟ್ಟಿಗಿಟ್ಟು ಹುಬ್ಬನ್ನು ಹಾರಿಸಿ, ವಕ್ರವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಚಿತ್ರಭಂಗಿಯಿಂದ, ಅಶ್ವಮುಖದ ಮುದ್ರೆಯಿಂದ, ಕೈ ಹಾಗೆಂದುದನ್ನು ಕಂಡವರು ಕೋಪವೆಂದರೂ ಎನ್ನಬಹುದು. ಅದೂ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದ ಕೋಪವಲ್ಲ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಯಜಮಾನರುಗಳು--ಗೌರವಾರ್ಥವೆ ಬಹುವಚನ--ಎನೇ, ಬಾರೇ, ಹೋಗೇ ಎಂದರೆ, ಅವರೊಬ್ಬರು ಮಾತ್ರ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಎನ್ನಿ, ಬನ್ನಿ, ಹೋಗಿ ಎಂದು ಗೌರವವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿಸುವುದು. ಇದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವುದು ಹೇಗೆ? ಅಲ್ಲದೆ ಅವರ ಹೆಂಡತಿ ಕಮಲಮ್ಮನವರು ಅರಸಿನ ಕುಂಕುಮಕ್ಕೊಂದು ಬಿಟ್ಟು, ಇನ್ನಾವುದಕ್ಕೂ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಬಂದುದೇ ಇಲ್ಲವೋ! ಮನೆಗೆ ಹೋದರೇನೋ ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಬಾಯಿ ತುಂಬ ಮಾತನಾಡಿಸುವುದೇ ನಿಜ. ಹೋದವರಿಗೆ ಅರಸಿನ ಕುಂಕುಮ ಏನಾದರೂ ಇಟ್ಟು ಅಡ

ಕೆಲೆವಿಲ್ಲಾ ಕೊಟ್ಟು ನಗುನಗುತ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲವರೆಗೂ
ಬಂದು ಜಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದೂ ನಿಜ. ಆದರೇನು? ಹರ
ಟಿಗೆ ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಳೆಯವವರ ಜೊತೆಗೆ ಹೊಂಮ
ವುದಿಲ್ಲ ಯಾವಾಗ ನೋಡಿದರೂ ಏನಾದರೂ ಕೆಲಸ.
ಇಂತಹ ಕಮಲವ್ಯ ನವರ ಗಂಡ ಮಾಧವರಾಯರು.
ಅವರ ಮೇಲೆ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಕೋಪ ಬೇಡವೇ ?

ಕೃಷ್ಣರಾಯನು ರಾಯರಿಗೆ ಏನೋ ಬಾದರಾಯಣ
ಸಂಬಂಧ. ಅಲ್ಲದೆ “ತನಗೆ ಅಷ್ಟು ಅನುಕೂಲವಿಲ್ಲ.
ರಾಯರ ತುಂಬಿದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಾನೊಬ್ಬ ಸರದೇಶಿ
ಇದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಅವರಿಗೇನೂ ನಷ್ಟವಿಲ್ಲ” ಎಂಬ
ಭಾವನೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಆಶ್ರಯ ಬುದ್ಧಿಯು ಅವರಿ
ವರಿಗೆ ಒಂದು ತರದ ಹೊಸ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬೆಳೆ
ಸಿತು. ಕೃಷ್ಣರಾಯರು ಪಗಡೆ, ಇಸ್ಪೀಟು ಮುಂ
ತಾದ ಆಟಗಳಲ್ಲಿ ಬಹು ಚತುರರು. ರಾಯರಿಗೆ ಬೇಸರ
ವಾದಾಗ, ಹೊತ್ತು ಕಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಜೊತೆ
ಬೇಕು. ಸರಿಸಮಾನರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಮಾನ
ಬಿಗುಮಾನಗಳು ಹೆಚ್ಚು. ಅದರಿಂದ ಆಶ್ರಿತರ
ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಳೆಯುವರು. ಅದೂ ಇರುವ
ಇಲ್ಲದ ನೆಂಟಿತನಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು.

ಒಂದು ದಿನ ವ.ಧಾತ್ಮ ಮೂರುಘಂಟೆಯ ಸಮ
ಯ ರಾಯರಿಬ್ಬರೂ ಪಗಡೆಯಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿ
ದ್ದಾರೆ. ಮಾಧವರಾಯರಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಎರಡಾರು
ಬಿದ್ದರೆ ಉಳಿದಿರುವ ಕಾಯೊಂದು ಹಣ್ಣಾಗ
ಗೆಲುವು ಕೈಸೇರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಕೃಷ್ಣರಾ

ಯರು, ಸಣ್ಣಗೆ, ಎದುರಾಳಿಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಗೆಲ್ಲಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡಿರುವಾಗ ಆಡುವ ವಿದುನುಡಿಯನ್ನು ಮೊದಲು ಮಾಡಿದರು. “ಒಬ್ಬನು ಈ ಊರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಬೊಮ್ಮಯ್ಯನವರ ಭತ್ತದಲ್ಲಿ ಇಳಿದಿದ್ದಾನೆ.” ದಾಳವುರಳಿತು. “ಸರಿ” ಬಿತ್ತರಾಯರ ಬೊಕ್ಕವು ಕೊಪಾಯಿತು. ಕೃಷ್ಣರಾಯರು ಹೊಜೆಯಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಕಾಯನ್ನು ಹೊಡೆಯದೆ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಮರೆತಂತೆ ನಟಿಸಿ, ಬೇರೆ ಕಾಯನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿದರು. ಮಾಧವ ರಾಯರು ಕೂಡಲೇ ದಾಳವನ್ನು ಉರುಳಿಸಿದರು. ಎಂಟು ಬಿತ್ತು. ಕಾಯನ್ನು ಮಂದಕ್ಕೆ ನಡೆಯಿಸಿ “ಹೂ. ಆ ಮೇಲೆ?” ಎಂದರು.

ಕೃಷ್ಣ :—ಕಥೆಯೆಲ್ಲ ಕೇಳಿದರೆ ಅಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ !

ಮಾಧವ :—ನನು ಕಥೆ ?

ಕೃಷ್ಣ :—ಅತನ ಕಥೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಮೂರು ತಿಂಗಳಷ್ಟು ನಂತೆ. ನಾನಾರಾಯನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಣ ತೆಗೆದನಂತೆ.

ಮಾಧವ :—ಸರಿ, ಹಣ ತೆಗೆಯುವ ಕಥೆ ತಾನೆ? ನನಗದು ಬೇಡಬ್ಬ ಇನ್ನೇನಾದರೂ ಹೇಳು. ಈ ಗುಂಪೇ ಹಾಳು ಗುಂಪು.

ಕೃಷ್ಣ :—ನೊನ್ನೆ ದಿನ ನೀವು ಆ ಗ್ರಂಥ ಓದುತ್ತಿದ್ದಾಗ ದ್ರವ್ಯಂಜನದ ವಿಚಾರ ಬರಲಿಲ್ಲವೆ?

ಮಾಧವ :—ನಾನು ದ್ರವ್ಯಂಜನವಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಈ ವಿಷಯ ಬಂದಿದೆ.

ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವವರು ಮಾತ್ರ ವಿರಳ.

ಕೃಷ್ಣ :— ಈತ ಸುದರ್ಶನೋಪಾಸಕನಂತೆ !

ಮಾಧವ :— ಇರಬಹುದು. ಅವನನ್ನು ನಂಬಿದವರು ಸಾಂಚಜನ್ಯೋಪಾಸಕರೇ ಆಗುವರೋ ಎನ್ನೋ ?

ಕೃಷ್ಣ :— (ಒಂದು ದಪ್ಪ ನಗುವನ್ನು ನಕ್ಕು) ಅಲ್ಲಾ ಅಂದರೆ, ನೀವು ಯಾವಾಗಲೂ ಹೀಗೆ ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುವುದು. ಆತನು ಹೋದವರೊಡನೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾತನ್ನೇ ಆಡುವುದಿಲ್ಲ ತನ್ನಪಾಡಿಗೆ ತಾನು ಕುಳಿ ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಂಥಾದುದರಲ್ಲಿಯೂ ಆಗಲೇ ಆತನ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಪರಿಷೆ ಸೇರಿಬಿಟ್ಟಿದೆ

ಮಾಧವ :— (ಒಂದು ಸಲ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಆಕಳಿಸಿ) ಸರಿ. ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಗುಟ್ಟು ಹೊರಬೀಳುತ್ತದೆ. ಸಕಾಳ ಗಂಟುಕಳ್ಳನಿರಬೇಕು.

ಕೃಷ್ಣ :— ಕೊನೆವರೆಗೂ ಕೇಳಬಾರದೆ? ಆತನು ಬಂದಿರವುದು ಬೇರೆ ಉದ್ದೇಶವಂತೆ. ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ದರಿಯಾದಾಲತ್ತಿಗೆ ಹೋಗುವ ಕೋಟಿ ಬಾಗಿಲು ಇದೆಯಲ್ಲ ! ಅಲ್ಲಿ ಆ ಎರಡು ಬಾಗಿಲು ಮಧ್ಯೆ ಸುಲ್ತಾನನ ಖಜಾನೆ ಭೂಮಿಯೊಳಗೆ ಇದೆಯಂತೆ ! ಅಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಕೋಟಿಯವರೆಗೂ ಸುಲ್ತಾನನ ವರಹಗಳು ತುಂಬಿವೆಯಂತೆ ! ಇನ್ನು ರತ್ನಪಡಿಯಂತೂ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ. ಆದರಮೇಲೆ ಒಂದು ಪಿಶಾಚ ಇದೆಯಂತೆ ! ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಹೊಡೆದುಬಿಡಬೇಕು ಎಂದು ಅವರ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ !

ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಬಳ್ಳಾರಿಯ ಕಡೆಯಿಂದ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಯಂತೆ !

ವಾಧವ :— ಇದಿಷ್ಟೂ ಯಾರು ಹೇಳಿದರು ನಿನಗೆ?

ಕೃಷ್ಣ :— ನಾನೇನು ಸಾಮಾನ್ಯನೆ? ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಮೂರುದಿನ ಆಶ್ರಯವಾಡಿ, ಅವರಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲಾ ಹೊರಡಿಸಿದೆ.

ವಾಧವ :— ಇನ್ನೇನು ಕೃಷ್ಣರಾಯರು ಕುದರೆ ಸಾರೋಟು ಇಡಬಹುದಲ್ಲ!

ಕೃಷ್ಣ :— ಸರಿ! ನನ್ನದೇನು ಬಿಡಿ. ಉರಿಯುವ ದೀಪಕ್ಕೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಬೇಕೆಂತ ನನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನ.

ವಾಧವ :— ಹೂ. ಮುಂದಕ್ಕೆ !

ಕೃಷ್ಣ :— ನಮ್ಮ ಶಂಕರರಾಯನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಸಾಮುದ್ರಿಕ ನೋಡಿದರು. ಇವನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಇದೆ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ವಾಧವ :— ಸರಿ! ಇನ್ನೇನು ಆಗಬಹುದಲ್ಲ? ಯಾತಕ್ಕೆ ತಡವು?

ಕೃಷ್ಣ :— ಏನೂ ಇಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಈಶಾನ್ಯದ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಡಿ ಮೆಟ್ಟಿಲಿನ ಕೆಳಗೆ, ಮೂರು ಕೊಡಗಳು ಇವೆಯಂತೆ.

ವಾಧವರಾಯರು ದಿಂಬು ಒರಗಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿರುವರು ಎಷ್ಟು ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಕೇಳಿದರು.

ಕೃಷ್ಣ :— ಸೀಡೆ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಏನೂ ಇಲ್ಲವಂತೆ; ಅದನ್ನು ಇಟ್ಟು ನೂರುವರ್ಷವಾಗಿದೆಯಂತೆ. ಯಾವ

ನೋ ಸಾಳೆಯಗಾರ ಇಟ್ಟಿದ್ದಂತೆ! ಒಂದಾಳುದ್ದದ
ಒಳಗೆ ಇದೆಯಂತೆ! ಬೇಕಾದರೆ ನಾವೇ ಅಂಜನಾ
ಹಾಕಿ ನೋಡಿಬಿಡೋಣ

ಮಾಧವ :—(ಒಂದು ಘಳಿಗೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು)
ಅಯ್ಯಾ! “ಆಡುವ ವೋಡನೋಡಿ” ಎನ್ನುವ ಗಾಡೆ
ಯಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದು ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಲ್ಲ. ಏನೋ
ದೇವರು ಕೊಟ್ಟಹಾಗೆ ಇದೆ. ಸಾಕು. ಅದನ್ನು
ತಂದುಕೊಂಡಿರೋಣ. ಹೆಚ್ಚು ಆಶೆ ಬಾರದು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ.

ಕೃಷ್ಣ :—ನನಗೂ ಹಾಗೇ ಎನ್ನಿಸಿತು. ಆದರೆ
ಒಂದು ನೆನಪಾಯಿತು. ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಗ್ರಾಮದ
ವಿಚಾರ ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ದೊಡ್ಡರಾಯರು, ಹಗಲೂ
ರಾತ್ರಿ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ನಾನಿನ್ನೂ ವರೆತಿಲ್ಲ
ಏನೋ ಇನಾಂದಾರ್ಯ ಎಂತ ತಾವಾದರೂ ಎನ್ನಿಸಿ
ಕೊಂಡರೆ, ನನಗೇನೋ ನೆಮ್ಮದಿ. ತಾವೇನು ದಿವ
ಸಕ್ಕೆ ಒಕ್ಷರ ಲಕ್ಷ ಪಂಚಾಕ್ಷರೀ ಹಿಡಿದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ.
ಇನ್ನೇನೂ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಶಂಕರರಾಯ ನಾರಾಯಣ
ರಾಯ ಅವರನ್ನು ಅಷ್ಟು ನೋಡಿ. ಮಳವಳ್ಳಿ ಹತ್ತಿರದ
ಎರಡು ಗ್ರಾಮಗಳೂ ಮಗ್ಗುಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿಯೇ ಇವೆ.
ವೇವರದಯದಿಂದ ಅನುಕೂಲವಾದರೆ, ಎಷ್ಟು ಗೌರವ!
ಎಷ್ಟು ಮರ್ಯಾದೆ! ಸಾಲದೆ, ಅಲ್ಲಿ, ಸೇಂದಿ,
ಸಂದಲ್ ಸಹಿತ ಇನಾಂದಾರ್ಯದೇ! ಮುಖ್ಯ ದೊಡ್ಡ
ರಾಯರು ಒದ್ದಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದು ನೆನಸಿಕೊಂಡರೆ
ನನಗೆ ಹೇಗಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಹೇಳಲಾರೆ!
ಇಷ್ಟರಮೇಲೆ ಇದರಲ್ಲಾದರೂ ಏನಿದೆ? ಅಂತಹ

ದೊಡ್ಡ ಅಪಾಯವಾಗಲಿ, ಕಷ್ಟವಾಗಲಿ, ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಒಂದು ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಆದೀತೆ? ಅಲ್ಲಿಗೆ ತಲೆಬೆಲೆಯಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತದೋ ಎಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೋ?

ಮಾಧವ:--(ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರು ವನಸ್ಸು ಯೋಚನೆ ಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು) ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ “ಏನೋ ಯೋಚನೆ ಮಾಡೋಣಪ್ಪ. ಏನೂ ಹೇಳಲಾರೆ ಈಗ” ಎಂದರು. ಕೃಷ್ಣರಾಯರು “ಕಾಯಿ, ಅಡೆಹಾಕಿದ ಹೊರತು ಹಣ್ಣಾಗ ವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಾದರು.

೩

ಎಂಟು ದಿನವಾಯಿತು. ಮಾಧವರಾಯರ ಮನೆ ಯಲ್ಲಿ ಭೂಸರೀಕ್ಷೆಯಾಯಿತು. ರಾಘವಾಚಾರ್ಯರು (ಅವರೇ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳು. ಅವರಿಗೆ ಮಂತ್ರಮೂರ್ತಿಗಳೆಂದೂ ಹೆಸರು.) ಬಂದು ನೆಲಕ್ಕೆ ಏನೋ ಹಚ್ಚಿ ಸಾರಿಸಿದರು. ಮರುದಿವಸ ಭೂಮಿಯು ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಂತೆ ತೋರಿತು.

ಅಂಜನ ಹಾಕಿ ನೋಡಿದುದೂ ಆಯಿತು. ರಾಯರ ಮನೆಯವರು ಯಾರಿಗೂ ಅಂಜನ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಹೊರಗಿನವರು ಒಬ್ಬರನ್ನು ಕರೆತಂದು ತೋರಿಸಿದುದಾಯಿತು. “ಮೂರು ಕೊಡವಿರುವುದು ನಿಜ. ಆದರೆ ಗೋಡೆಯ ಮಗ್ಗಲಲ್ಲಿದೆ. ಮುಂದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವದ ಕಡೆಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಅದಷ್ಟು ಬೇಗ ತೆಗೆದ ಬಿಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗ್ರಹವಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಹದಿನಾಲ್ಕು ದಿನ ಪೂಜೆ

ಹಾಕಿ, ಹದಿನೈದನೇ ದಿನ ಪೂರ್ಣಾಹುತಿ ಕೊಟ್ಟು, ಕೊಡಗಳನ್ನು ಈಚೆಗೆ ತೆಗೆಯಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಹದಿನೈದು ದಿನ ಯಾರಾದರೂ ಹೆಂಗಸರು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ, ಹದಿನಾರನೆಯ ದಿನ ಅದರಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಮೂರು ಕೊಡದಿಂದ ಸುಮಾರು ಒಂದು ಲಕ್ಷರೂಪಾಯಿ ಆದೀತು ಎಲ್ಲವೂ ನಗಗಳೇ ! ಒಂದೊಂದು ಕೊಡದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ತೊಡವೆ ಒಡವೆಗಳಿವೆ” ಹೀಗೆಂದು ಅಂಜನದಿಂದ ತಿಳಿಯಿತು. ಬಂದು ಕೇಳಿದವನು ಸ್ವಯಂ ಹನುಮಂತ! ಸಂದೇಹ ಪಡುವುದು ಹೇಗೆ?

ದಿನಶುದ್ಧಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಅಗಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಅರಂಭವಾಯಿತು. ಸುಮಾರು ರಾತ್ರಿ ಹನ್ನೊಂದು ಘಂಟೆ. ಮಂತ್ರಮೂರ್ತಿಗಳೇ ನೊದಲು ಮಾಡಿದರು. ಯಾರೂ ಆ ತರದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಳುಗಿದವರಲ್ಲ; ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಂಗೈಯ್ಯ ತುಂಬ ಹೊಪ್ಪಳೆಗಳು. ಆದರೇನು? ಲಕ್ಷರೂಪಾಯಿನ ಗಂಟು. ಯಾರಿಗುಂಟು? ಯಾರಿಗಿಲ್ಲ? ಆಶೆಯ ಚಾಟಿಯ ಸೆಟ್ಟು ಬೀಳುತ್ತಿರಲು, ದೇಹದ ಕುದುರೆಯು ಓಡದೆ ನಿಲ್ಲುವುದು ಹೇಗೆ?

ಹಾರೆ ಗುದ್ಡಲಿಗಳು ಹಾರಾಡಿದವು. ಅಡಿಗಡಿಗೂ ಮಂತ್ರಮೂರ್ತಿಗಳ ಪೂಜೆ. ಅಂತೂಲಳುದ್ದದ ಗುಂಡಿ ಬಿದ್ದು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ರಾಶಿಯೇನೋ ಬಿತ್ತು.

ಇನ್ನೊಂದು ಅಡಿ ತೆಗೆದರೆ, ಮೂರು ಕೊಡಗಳು. ಮಂತ್ರಮೂರ್ತಿಗಳು ಕಾತರತೆಯ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ; ಹಾರೆಯೊಂದು ಕಲ್ಲನ್ನು ತಗಲಿ “ಕಣೀಲ” ಎಂದಿತು

“ಹೋ! ಹೋ! ನಿಲ್ಲಿಸಿ! ನಿಲ್ಲಿಸಿ!” ಎಂದರು ಅಗೆ ಯುತ್ತಿದ್ದವರೂ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು.

ಮರುದಿನದಿಂದ ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೇ ಪೂಜೆಗೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ದಿನದಿನವೂ ಮೂರೂ ಕೂಡುವ ಸಂಜೆಯ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಮೂರ್ತಿಗಳು ಬರುವರು ನಿತ್ಯವೂ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹೂ ಅರಸಿನ, ಕುಂಕುಮ, ಕೆಂಪು ಅನ್ನದ ಬಲಿ. ದಿನವೂ ಒಂದೊಂದು ಹಿಡಿ ಅನ್ನವನ್ನು ಗ್ರಹ ತೃಪ್ತಿಗೆಂದು ಮಂತ್ರಮೂರ್ತಿಗಳು ಅಲ್ಲೆಯೇ ಚೆಲ್ಲ ಬಿಡುವರು. ಅದರ ವಾಸನೆ ತುಂಬಿ ಹೋಗಿತ್ತು ಮೊಕ ಇಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

೪

ಕೃಷ್ಣರಾಯರಿಗೆ ಏರಮ ಸಂತೋಷ. ‘ರಾಯರ ಮನೆಯನ್ನು ಸೇರಿ ಸುಮಾರು ೩೦ ವರುಷವಾಯಿತು. ಇಂದಿಗೆ ಆ ರುಣವನ್ನು ತೀರಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.’ ಎಂದ. ಹಿಗ್ಗಿಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಯೋಚನೆಯೇ ಒಂದು ರೀತಿಯಾಗಿ ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ತಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಎರಡು ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನೂ ಕೊಂಡು ಕೊಂಡು ಬಿಡುವುದು. ಎರಡರಿಂದಲೂ ಸುಮಾರು ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರವಾದೀತೆ? ಅದೀತೆ ಏನು? ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ ಆಗಹೋಯಿತು. ಕೊಂಡು ಕೊಟ್ಟವನೆಂದು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ರಾಯರಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ನನ್ನನ್ನೇ ಅವರ ಕಡೆಯಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿಮಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಳಿತುಕೊಂಡು ಜೋಡಿ ಶಾಲು ಹೊದೆದುಕೊಂಡು ಹತ್ತು ಬೆರಳಗೂ ಹತ್ತು

ಉಂಗುರ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಊರವರು ಎಲ್ಲರೂ ಕೈ ಮುಗಿಯುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಿರುಗಬೇಕು. ರಾಯರಿಗೆ ಅನುಮಾನ ಬರಬಂತೆ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೇರವಾಗಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ರಾಯರಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಅಪ್ಪನ ಶ್ರಾದ್ಧವಾಡಬೇಕು. ಒಂದು ಗೂಪಾಯಿಯೇ ದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಡಬೇಕು ಭೂರಿ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ರಾಯರು ಬಂದು, “ಎನು ಕೃಷ್ಣರಾಯರೇ! ನಿಮ್ಮಪ್ಪನ್ನ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರೋ?” ಎನ್ನಬೇಕು. ತಾವು ಆ ಮಡಿ ಪಂಚಿಯನ್ನು ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಿಂತ ಹಾಗೆಯೇ ಕೈಮುಗಿದು “ಎಲ್ಲವೂ ತಮ್ಮ ಅನ್ನದ ಪ್ರಭಾವ!” ಎನ್ನಬೇಕು. ಇತ್ಯಾದಿ ಯೋಚನೆಗಳು ಆತನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆಕಮಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದವು

ಆಲೋಚನೆಯ ಬಲವಾದಂತೆಲ್ಲಾ ಸಂಕಲ್ಪವು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ, ಕಾರ್ಯವು ರೂಪಗೊಂಡು ಕೈಸೇರುವ ಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲಾಯಿತು.

ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ಗ್ರಾಮಗಳ ಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನು ಹೋಗಿ ನೋಡಿ ಅವರೊಡನೆ ಮೊದಲ ಮಾತು ಕಥೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಆಡಿದುದಾಯಿತು. ಮೊದಮೊದಲು ಬೆಲೆಯು ಸರಿ ಬೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಂಚ ದಿನ ತಿರುಗುಡಿ ಅದನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಯೂ ಆಯಿತು.

ಮರುದಿನ ರಾಯರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾರಾಧನೆ. ಕೃಷ್ಣರಾಯರ ಓಡಾಟವೇ ಓಡಾಟ. ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಕೃಷ್ಣರಾಯರು ಗುಟ್ಟಾಗಿ “ರಾಯರು ಗ್ರಾಮ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾರೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಸಮಾರಾಧನೆ” ಎಂದು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವರು.

ಎರಡು ದಿನದಲ್ಲಿ ಗುಟ್ಟು ರಟ್ಟಾಗಿ ಹೋಯಿತು.
ಎಲ್ಲಿಲ್ಲಿಯೂ ಅದೇ ಮಾತಾಯಿತು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯರ ನಗುನೋಗವು ಸುದ್ದಿಗೆ ಬಣ್ಣ
ಗೊಟ್ಟು ಬಿಳಿಸಿ, ಹಣ್ಣು ಮಾಡಿತು.

* * *

ವಾಯಿದೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಂತ್ರ ಮೂರ್ತಿಗಳು
ಕೊಡಗಳನ್ನು ಈಚೆಗೆ ತೆಗೆದರು. ಮೂರೂ ಮಣ್ಣಿನ
ಕೊಡಗಳು. ಪುರಾತನವಾದ ಮಡಿಕೆಗಳ ಹಾಗೆ ಅವೂ
ಹೊಳವು ಇಲ್ಲದೆ ಮಂಕಾಗಿಯೇ ಇವೆ. ಒಂದೊಂದು
ಕೊಡವೂ, ಒಂದು ಅಳು ಎತ್ತುವುದು ಕಷ್ಟ
ಅಷ್ಟು ಭಾರವಾಗಿದೆ ಅಂತು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಮುಕ್ಕುರಿ
ದುಕೊಂಡು, ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಮಹಡಿಯ
ಮೇಲಿನ ಒಂದು ಕಿರುಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಬಾಗಿಲಿಗೆ
ದಪ್ಪ ಬೀಗವನ್ನು ಹಾಕಿದರು ಮರುದಿನದಿಂದ ಕನು
ಲಮ್ಮನವರು ಹದಿನೆಯ್ದು ದಿನ ಪೂಜೆಮಾಡಬೇಕಾಗಿ
ಗೊತ್ತಾಯಿತು.

ಅಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಮಾಧವರಾಯರಿಗೆ ನಿದ್ರೆ ಹತ್ತು
ಲಿಲ್ಲ. “ಇದೇನು ಈ ಮೂರು ಕೊಡಗಳು? ನಿಜ
ವಾಗಿಯೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಒಡವೆಗಳಿವೆಯೇ? ಅಥವಾ
ಏನಾದರೂ ನೋಸ ನಡೆದಿರಬಹುದೆ? ನೋಸವಾ
ದರೆ, ಯಾರು ನೋಸಮಾಡಬೇಕು? ಉದ್ದೇಶವೇನು?
ಕೃಷ್ಣರಾಯನು ನೋಸಮಾಡುವವನಲ್ಲ. ಮೂವತ್ತು
ವರುಷದಿಂದ ಮನೆಯ ಹಿರಿಯ ಮಗನಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ
ನಂಬಿಕೆಯಾಗಿರುವನು ನೋಸ ಮಾಡುವುದುಂಟೆ?”

“ಮಂತ್ರವಾದಿ ! ಅವನೇನಾದರೂ ವೋಸಗಾರ ನೋ ? ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಹಾಗೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಅವನು ಇದುವರೆಗೂ ಏನೂ ಕೇಳಿಲ್ಲ. ನೋಡಿದರೆ ಅಂತಹ ಆಶಾಪರನ ಹಾಗೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಅಶೆ ಬುರುಕನಲ್ಲದವನು ವೋಸ ಮಾಡುವುದು ಹೇಗೆ ?”

“ಅದು ಹೇಗಾದರೂ ಇರಲಿ. ಮೂರುಕೊಡ - ಒಂದು ಲಕ್ಷದವರೆಗೂ ಹಣ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರೂ ಮನಸ್ಸೇಕೆ ಉತ್ಸಾಹ ಪಡದೆ ಸುಮ್ಮನಿದೆಯಲ್ಲ ! ಇದೇನು ವಿಚಿತ್ರ !” ಎಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಸಮರಾತ್ರಿಯಾಯಿತು.

ರಾಯರು ಇನ್ನೂ ಹಾಗೆಯೇ ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಹೊರಗಿನ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಮರೆತಿರುವಾಗ, ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿಯೇ ಮಲಗಿದ್ದ ಕಮಲಮ್ಮನವರ ಕನವರಿಕೆಯು ರಾಯರನ್ನು ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸಿತು. “ಬೇಡಿ. ಬೇಡಿ. ಗ್ರಾಮವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಸೊಸೆಯರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ತೊಡವೆ ಒಡವೆ ಇಟ್ಟು ಕಣ್ಣು ತುಂಬ ನೋಡಿ ಸಂತೋಷ ಪಡೋಣ.” ರಾಯರು “ಹೆಣ್ಣಿನಾಶಿ ! ಹೆಣ್ಣು ಎಷ್ಟು ದಿನವಾದರೂ ಹೆಣ್ಣೆ !” ಎಂದು ಸಣ್ಣಗೆ ನಗುತ್ತ ಮಲಗಿಕೊಂಡರು.

ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಸ್ಥವಾಗಿತ್ತು. ರಾಯರಿಗೆ ಸುಖ ಸ್ವಪ್ನವಾಗಿದ್ದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕಮಲಮ್ಮನವರು ಎಚ್ಚರವಾಗಿದ್ದರೆ, ರಾಯರನ್ನು “ಅದೇಕೆ ? ಗಾತ್ರಿ ಹಾಗೆ ಕನವರಿಸುತ್ತಿದ್ದಿರಿ ? ಆ ಹೊರಳಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು ನೋಡಿದರೆ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಟ್ಟ ಕನಸುಗಳಾಯಿತು. ಎನ್ನುವ ಹಾಗಿದೆ.” ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮರುದಿನದಿಂದ ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಪೂಜೆಯು ಕ್ರಮವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಕಮಲಮ್ಮನವರು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಕೊಂಕು ಕಾಣುವುದು ಇತರರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಪೂಜೆಯೂ ಹಾಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

* * *

ಕೊಡೆಯಾಲದ ಕೃಷ್ಣಶೆಟ್ಟರ ಮನೆಗೆ ಕೃಷ್ಣರಾಯರು ಒಂದು ವಂಕಿ ಎರಡು ನಾಗಮುರಿಗೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಮೂರೂ ಸೇರಿ ಎರಡೂವರೆ ಸೇರು ಭಂಗಾರ, ಅಪರಂಜಿ. ಅದನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಐನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಎಂದು ಕೇಳಲು ಅವರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಶೆಟ್ಟರು ಒಡವೆಟ್ಟಿಗೆ ಒಪ್ಪುವವರಲ್ಲ. ಒಡವೆಯಾರರು? ಅವರೇ ಏಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ? ವಾಯಿದೆ ಎಷ್ಟು. ವಾಯಿದೆ ಒಳಗೆ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದೇ ಹೋದರೆ? -ಹಾಗೆಂದು ಬರೆದು ಕೊಡುತ್ತೀರಾ? ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪರಂಪರೆಗಳು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯರು ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಅವರನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ, ಏನೇನೋ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟು ಹಣವನ್ನು ತಂದರು.

* * *

ಮಂತ್ರಮೂರ್ತಿಗಳು ಹೇಳದಂತೆ ಹದಿನೈದನೆಯ ದಿನ ಕೊಡಗಳಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಮೇಲಿನ ಗ್ರಹವು ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಸಪ್ತದ ಪೂಜೆಯಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಅವರ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಹೇಳಿತಂತೆ.

ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಪಕ್ಷವಾಯಿತು. ಮತ್ತೆ ಗ್ರಹವು ಬರುವ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯವರೆಗೂ ಪೂಜೆಯಾಗಬೇಕು, ಒಂದು ಅನಾವಾಸ್ಯೆ, ಒಂದು ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಪೂಜೆ ಮುಗಿಯುವವರೆಗೂ ನಾನು ದಾರಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದಿತಂತೆ. ಸುಮ್ಮನೆ ಗ್ರಹದ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇಕೆ ಗುದ್ದಾಟ? ಎರಡು ದಿನ ಕಾದರೆ ಗಂಟೀನು ಹೋಗುವುದು?

ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ದಿನವೂ ಕಳೆಯಿತು. ಮಂತ್ರ ಮೂರ್ತಿಗಳ ಹೆಸರಿಲ್ಲ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯರ ಗೊಣಗಾಟವು ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು. “ಒಳಂ ರೂ. ಬೂದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮ ಮಾಡಿದ ಹಾಗಾಯಿತೋ?” ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿ. ಶಿಟ್ಟಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ೨|| ಸೇರು ಚಿನ್ನು ಹೋಗುತ್ತದಲ್ಲ!” “ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಮುಂಗಡ ತಂದುಕೊಡುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೆನಲ್ಲ?” ಎಂದು ಅವರು ಹಗಲಿರುಳೂ ಚಿಂತಿಸಿ, ಚಿಂತಿಸಿ, ಕೃಶವಾಗಿದ್ದರು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಸೋರೆಯ ಬರು ಡೆಯಂತಿದ್ದ ಹೊಟ್ಟೆಯು ಕರಗಿ, ಮಡಲಿಡುವಂತಾಯಿತು. ಹಿಂದೆ ನೋಡಿದ್ದವರು ಕಂಡರೆ ರಾಯರಿಗೇನಾದರೂ ಕ್ಷಯವೋ ಎನ್ನುವರು.

ಮಾಧವರಾಯರ ಮುಖದಲ್ಲೂ ಮೋಡ ಕವಿದಿದೆ. ಆದರೆ ಆ ಮೋಡವು ಮೋಡದಂತೆ ಕ್ಷಣಿಕ. ರಾಯರ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ದೂರವಾಗುವುದು ಆದರೂ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆಯೇ ಸಂದೇಹದ ಮಲಿನಚ್ಚಾಯೆ

ಯೊಮ್ಮೆ ನೊಗದಲ್ಲಿಯೂ ತೋರಿ, ರಾಯರನ್ನು
ಮೊಂಕು ಮಾಡಿ ಬಿಡುವುದು.

ಸಂತೋಷ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗೇಳುತ್ತಿದ್ದವರೆಂ
ದರೆ ಕಮಲಮ್ಮನವರು. ಊರಿಗೆ ದೊಡ್ಡವರೆಂದೆ
ನಿಸಿಕೊಂಡ ಉದಾರರಾದ ಸಾಹುಕಾರರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ
ಭೂರಿಭೋಜನವು ಬರುವ ವಾರವೆಂದು ತಿಳಿದು.
ತಂದಿಯ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ನಲಿದಾಡುವ ಭಿಕ್ಷುಕನಂತೆ,
ಮುಂದೆ ಬರುವ ಐಶ್ವರ್ಯದ ಅನುಭವದ ಸಂತೋ
ಷದಲ್ಲಿ ಓಲಾಡುತ್ತ ಹೂಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ತಲೆದೂಗುತ್ತ
ನೋಡುವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನಲವನ್ನು ಬೀರುವ ನಳಿನಿ
ಯಂತೆ, ಮಗನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಭಾಗ್ಯವು ಬೇಗನೆ
ತನ್ನದಾಗುವುದೆಂದು ಬೀಗುವ ತುಂಬು ಬಸುರಿಯ
ಪೂರ್ಣ ಸಂತೋಷದ ಸರಿಯಂತೆ, ಕಮಲಮ್ಮನವರು
ನೋಡಿದವರಿಗೆಲ್ಲ ಸಾಖ್ಯ ಸಂತೋಷಗಳನ್ನು ಬೀರು
ತ್ತಿದ್ದರು. ಸಂದೇಹದ ವಿಷವು ಕಮಲಮ್ಮನವರ
ಮಗುವಿನಂತಹ ಶುದ್ಧ ಮಾನಸವನ್ನು ಇನ್ನೂ
ಸೋಂಕಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಮನೆಯ ಕ್ವಬ್ಬವಾತಾವರಣ
ದಲ್ಲಿ, ಕಮಲಮ್ಮನವರು ಒಬ್ಬರೇ ಒಬ್ಬರು ಸುಖಿ
ಗಳು. ಆದರೇನು? ಅವರೊಬ್ಬರ ನಗುವೊಗವು ಆ
ಸಂದೇಹಾಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ, ಸಂಶಯ ತಮಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
ಬೆಳಗುವ ಸೂರ್ಯನಾಗಿತ್ತು.

* * *

ಕೃಷ್ಣರಾಯರ ಕಾತರತೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತು.
ಕೊನೆಗೆ, ಒಂದು ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಹಾಸಿಗೆಯಮೇಲೆ ನಿಡ್ಡಿ

ಯಿಲ್ಲದೆ ಹೊರಳಾಡಿದ ಮೇಲೆ, ಬೆಳಗಿನ ಝಾವ್ ಸುಮಾರು ಸಾಲ್ಕುವರೆ ಗಂಟೆಯಲ್ಲಿ, ಕಾತರರಾದ ಜನರೂ ನಿದ್ರೆಯ ತೆಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಲೋಕವನ್ನು ಮರೆ ಯುವ ಸುಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣರಾಯರು ಎದ್ದಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಡಿಯನ್ನು ಹತ್ತಿ ನೇರವಾಗಿ ಚಿಕ್ಕಮನೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ.

ಆ ಕಿರುಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ, ಹಜಾರವನ್ನು ಕಳೆದುಹೋಗಬೇಕು. ಹಜಾರದಲ್ಲಿಯೇ ರಾಯರು ಸಕುಟುಂಬರಾಗಿ ಮಲಗುವುದು. ಕೃಷ್ಣರಾಯರಿಗೆ ಅದೂ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೇನು? ಆ ಹೊತ್ತಿನಲಿ ಮಹಡಿಯನ್ನು ಹತ್ತಿ ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದ ಕಾಲು ಮುಂದೆ ಹೋಗದು. ಆದರೆ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಿರುವಂಶ ನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ.

ಬಾಗಿಲು ಬೀಗದ ಕಯ್ಯೂ ಇವರ ಬಳಿಯಲ್ಲೇ ಇದೆ. ಇಷ್ಟು ದಿನದಿಂದಲೂ ಇದ್ದದೂ ಇವರಲ್ಲೇ! ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ರುವುದು ಇಂದು. ಬೀಗದ ಕೈ ಮುಂದೆ ಕಲ್ಲಿಗಿಂತ ಭಾರವಾಗಿ ಕೈ ನಡುಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೂ ಕಣ್ಣುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ನಡುಗುವ ಕೈಯಿಂದ ತಡವರಿಸುತ್ತಾ, ಎದೆಯು ದಡದಡಿಸುತ್ತಿರಲು, ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆಗೆದರು.

ಕಾಲಿಗೇನಾಗಿದೆ? ಕಿತ್ತರೂ ಕೀಳದಂತೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿಹೋಗಿದೆ! ಮಂತ್ರವಾದಿಯ ಮಾಟವೋ? ಗ್ರಹದ ಪ್ತಭಾವವೋ? ಪರರ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಮುಟ್ಟಿಸಕೂಡದೆಂಬ ತನ್ನ ಭಾಗ್ಯದ ಸಂಕ ಲ್ಪವೋ? ಇಲ್ಲವಲ್ಲ! ಶಿಟ್ಟಿಯ ವಾಯಿದೆಯು.

ಸಾಳೆಗೆ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ. ಏನಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕು ಇಲ್ಲವಾದರೆ ತನ್ನೊಡೆಯನ ಅ|| ಸೇರು ಚಿನ್ನವನ್ನು ತಾನಾಗಿ ಕಳೆದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಯತ್ನವಿಲ್ಲ. ಸ್ವಸಂಕಲ್ಪವು ಮಾಡಿಸಲಾರದೆ ಹೋದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪ್ರಭು ಭಕ್ತಿಯು, ವಿಶ್ವಾಸವು, ನಷ್ಟದ ಭೀತಿಯು ಮಾಡಿಸಿತು. ರಾಯರು ಹೋಗಿ ಕೊಡಗಳ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತರು. ಉತ್ತರಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ “ರಾಮಾ” ಎಂಬುದೊಂದು ಆರ್ತನಿನಾದವು ಮನೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಮೊಳಗಿತು. ಆಗತಾನೇ ಜೊಂಪು ಹತ್ತಿದ್ದ ರಾಯರು ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದು ಎದ್ದರು. ಸವಿಗನಸಿನಲ್ಲಿ ಮೃದುವಾಗಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಮಲಮ್ಮನವರು, ಎತ್ತಿ ಹಾಕಿದಂತಾಗಲು ತಟ್ಟನೆದ್ದರು.

ಇಬ್ಬರೂ ನೀರವಾಗಿ ದಡಗುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕಿರುಮನಿಗೆ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ರಾಯರು ನೀರವವಾಗಿ ನಿಸ್ಪಂದವಾಗಿ, ಮೈಯರಿವಿಲ್ಲದೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಕೊಡವು ನೆಲದ ಕಡೆಗೆ ಬಿದ್ದಿದೆ. ಅದರ ಬಾಯಿಂದ ಇನ್ನೂ ಮಣ್ಣು ಸುರಿಯುತ್ತಿದೆ.

ಕಮಲಮ್ಮನವರು ನಂದಾದೀಪವನ್ನೆತ್ತಿ, ಕೊಡದ ಕಡೆಗೆ ಹೋದರು. ಒಳಗೆ ಕೈಯಿಟ್ಟು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಗಂಧದ ಕೊರಡಿನಿಂದಲೇ ಎರಡು ಕೊಡಗಳಿಗೂ ಎರಡೇಟು ಕೊಟ್ಟರು. ಕೊಡವೊಡೆದು ಬಿತ್ತು; ಕಲ್ಲು ಮಣ್ಣು ಈಚೆಗೆ ಸುರಿಯಿತು. ಕಮಲಮ್ಮನವರು ಕಿಟಾರನೆ ಕಿರಿಚಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದರು.

ಕೃಷ್ಣರಾಯರೂ ಕಮಲಮ್ಮನವರೂ ಪುನಃ ಸಜೇ ತನರಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣರಾಯರಿಗೆ ಆ ದಿನ ಸುಮಾರು ಒಂಭತ್ತು ಗಂಟೆಗೆ ಜ್ಞಾನ ಬಂತು. ರಾಯರನ್ನು ಕರೆದು ಶೆಟ್ಟಿಯದನ್ನು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟರು. ರಾಯರು ಕಮಲಮ್ಮನವರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಕೃಷ್ಣರಾಯರು ವಿಕಟವಾಗಿ, ಭಯಂಕರವಾಗಿ, “ಅಯ್ಯೋ ! ಪಾಪಿ ! ತಿಂದ ಮನೆಯನ್ನು ತೊಡೆದೆಯಾ ?” ಎಂದು ಕಿರಿಚಿಕೊಂಡು, “ಎಲ್ಲಿ ! ನನ್ನ ತಾಯಿಯೆಲ್ಲಿ ! ಈ ಮನೆಯ ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯಲ್ಲಿ ! ನನ್ನ ಕಾಮಧೇನುವೆಲ್ಲಿ ?” ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದರು.

ಕಾಲು ಮೈಯ್ಯು ಭಾರವನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ನಡುಗಿತು. ಸಂಕಲ್ಪದ ಬಲವು ಎರಡಡಿಯಿಡಿಸಿತು. ಆದರೇನು ? ದೂರ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಅಡಿಗಡಿದ ಬಾಳೆಯಂತೆ ಧೊಪ್ಪನೆ ಬಿದ್ದು ಹೋದರು. ತಲೆಯು ಬಾಗಿಲ ಹೊಸಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಚಿವ್ವು ಒಡೆದುಹೋಯಿತು. ಕೃಷ್ಣರಾಯರು ಕಮಲಮ್ಮನವರ ದರ್ಶನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು: ಆದರೆ ಸ್ಫೂಲಚಕ್ಷುಸ್ಸಿನಿಂದಲ್ಲ.

* * *

ಕಮಲಮ್ಮನವರಿಗೆ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಬರುತ್ತದೆ. ತಪ್ಪುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರೂ ಭಂದಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಜ್ಞೆ ಬಂದಾಗ, ಮೊಸೆಯರಿಗೆ ಒಡವೆಯಿಕ್ಕೆ ನೋಡಿ ದಣಿಯುವನಲಿವು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಭಯಂಕರ ಚೀತ್ಕಾರ, ಕೊನೆಗೆ ಶಾಂತಿ.

ಇಂದು ಕೃಷ್ಣರಾಯರ ವೈಕುಂಠ ಸಮಾರಾಧನೆ-
ಮಾಧವರಾಯರು ಸ್ವಂತವಾಗಿ ತಾವೇ ಅವರಿಗೆ ಅಪರ
ಕರ್ಮ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯತ್ನಿಸಿದರು. ಮನೆಯ
ತಾಪತ್ರಯದಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ; ಕೊನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯ
ಸಾದವನೊಬ್ಬನಿಂದ ಮಾಡಿಸಿದರು

ಇಂದು ಕಮಲಮ್ಮನವರ ಸ್ಥೂಲದೇಹವು ಬಿದ್ದು
ಹೋಗುವ ಸೂಚನೆಗಳು ಬಹಳವಾಗಿವೆ. ಧ್ವನಿಯು
ಕುಗ್ಗಿದೆ. ಗಂಟಲಿನಲ್ಲಿ ಶ್ಲೇಷ್ಮವು ಹೆಚ್ಚಿ ಹೋಗಿ,
ಬರುವ ಉಸಿರಿಗೆ ಅಡಚಣೆಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಕಣ್ಣಿನ
ಕಾಂತಿಯು ಮಸುಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಬಂದ ಪ್ರಜ್ಞೆಯು
ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ.

ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರೂ ರೋದಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
ತಲೆಯ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ರಾಯರು ನೀರವವಾಗಿ ಶೋಕಿಸು
ತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೀರು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಸುರಿ
ಯುತ್ತಿದೆ. ಯಾರೂ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಉಸಿರನ್ನಾ
ಬಿಡರು. “ಇದ್ದಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಆಕೆಗೇಕೆ ನಮ್ಮಿಂದ
ತೊಂದರೆಯಾಗಬೇಕು?” ಎಂಬುದು ನುಡಿಯದ
ದ್ದರೂ ನಡೆಯಿಂದ ತೋರುತ್ತಿರುವುದು.

ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ಬಂತು. ಕಮಲಮ್ಮ
ನವರು ಕಣ್ಣನ್ನು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಬಿಟ್ಟರು. ಯಾರ
ನ್ನೋ ಹುಡುಕುತ್ತಿರಬಹುದು. ಯಾರನ್ನು ಹುಡು
ಕುತ್ತಿರುವರೋ ಅವರು ಮಾತ್ರ ಮುಖವನ್ನು ತೋರಿ
ಸಲು ಹಿಂದೆಗಡರು. ಕಮಲಮ್ಮನವರು ನಿರಾಶ

ರಾಗಿ ತೊದಲುವ ನಾಲಗೆಯಿಂದ, ಬಹು ಕಷ್ಟದಿಂದ,
 “ಅ—ವ—ರು” ಎಂದರು.

ಅವರು ಗೊಳೋ ಎಂದು ಅಳುತ್ತಾ, “ಕಮಲಾ !
 ಕಮಲಾ ! ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತೀಯಾ ?
 ಕಮಲಾ ! ನನ್ನ ಕಮಲಾ !” ಎಂದು ಆಕೆಯ ಮುಖ
 ವನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಖದಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟರು.

ಕವಲಮ್ಮನವರ ಪ್ರಾಣವಾಯುವು ತನ್ನ ಸ್ವಾಮಿ
 ಯ ಮುಖದೊಡನೆ ತನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ಸೇರಿಸಿ
 ಕೊಂಡಿರುವ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತೆರಳಿತು. ಸ್ವಾಮಿಯ
 ಕಂಠವನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಲು ಎತ್ತಿದ ಕೈಯು ಧೊಪ್ಪನೆ
 ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಹೋಯಿತು.

ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿಯೇ ಹೊರಡುವ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಸ್ತಿಕ

ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ 3-0-0

ಮ್ಯಾನೇಜರ್

“ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಸ್ತಿಕ ”

ಬಳ್ಳಿಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ.